

AUKŠČIAUSIOJI
AUDITO INSTITUCIJA
NAUDINGI • VERTINAMI • ATPAŽĪSTAMI

ATASKAITA

LIETUVOS STABILUMO 2020 METŲ PROGRAMOS VERTINIMAS

2020 m. gegužės 15 d.

Nr. BPE-3

Lietuvai tapus visateise ekonominės ir pinigų sąjungos nare, Valstybės kontrolė nuo 2015 m. sausio 1 d. vykdo ir nepriklausomos biudžeto politikos kontrolės institucijos funkciją. Vykdydama šią funkciją, institucija atlieka Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme nustatytų taisyklių laikymosi ir užduočių vykdymo stebėseną ir teikia išvadas (ir skelbia jas viešai) Lietuvos Respublikos Seimui, kaip laikomasi šių taisyklių.

Ataskaita pateikta: Lietuvos Respublikos Seimui, Lietuvos Respublikos Vyriausybei, Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijai, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai.

TURINYS

SANTRAUKA	4
ĮŽANGA	5
2019 M. VALDŽIOS SEKTORIAUS FINANSAI	6
1. 2019 M. VALDŽIOS SEKTORIAUS BALANSAS	6
2. 2019 M. VALDŽIOS SEKTORIAUS SKOLA	10
3. FISKALINĖS DRAUSMĖS TAISYKLIŲ LAIKYMOSI 2019 M. <i>EX-POST</i> VERTINIMAS	11
2020–2021 M. VALDŽIOS SEKTORIAUS FINANSAI	14
4. 2020–2021 M. VALDŽIOS SEKTORIAUS BALANSO PROJEKCIJOS	14
5. 2020–2021 M. VALDŽIOS SEKTORIAUS SKOLOS PROJEKCIJOS	16
6. FISKALINĖS POLITIKOS KRYPTIS	18
BALTIJOS ŠALIŲ ATSAKAS Į COVID-19 PANDEMIJĄ	20
PRIEDAI	24
1 priedas. Santrumpos ir sąvokos	24
2 priedas. Finansų ministerijos ir Fiskalinės institucijos 2019 m. valdžios sektoriaus rodiklių projekcijų palyginimas	26
3 priedas. Valstybės biudžeto išlaidų (be ES ir kitos finansinės paramos) fakto ir pradinio plano palyginimas, mln. Eur	27
4 priedas. Savivaldybių biudžetų išlaidų fakto ir pradinio plano palyginimas, mln. Eur	28
5 priedas. Fiskalinės drausmės taisyklių <i>ex-post</i> laikymosi vertinimas 2019 metams	29
6 priedas. Fiskalinės institucijos 2020–2021 m. valdžios sektoriaus pajamų, išlaidų ir balanso projekcijos	32
7 priedas. Baltijos šalių rodiklių palyginimas	33

SANTRAUKA

Stabilumo 2020 m. programos vertinimo ataskaitos pagrindinės žinutės:

- Valdžios sektoriaus pajamos 2019 m. augo lėčiau nei išlaidos, tačiau perviršis siekė 129,3 mln. Eur, arba 0,3 proc. BVP. Fiskalinė institucija projektuoja, kad valdžios sektoriaus deficitas 2020 m. sudarys 10,9 proc. BVP, 2021 m. – 4,0 proc. BVP. Numatoma, kad visų valdžios sektoriaus subsektorių biudžetai 2020 m. bus deficitiniai.
- 2019 m. Lietuvos ekonomika augo sparčiau nei tikėtasi, tačiau fiskaliniuose rezervuose sukaupta lėšų suma buvo 8,6 proc. mažesnė, negu planuota, ir siekė 2,0 proc. BVP.
- Valdžios sektoriaus skola 2019 m. pabaigoje siekė 36,3 proc. BVP. Didžiausią įtaką jos dinamikai daro centrinės valdžios skola, kuri išaugo 15,0 proc. ir sudarė 17,1 mlrd. Eur.
- Fiskalinės institucijos *ex-post* vertinimu, 2019 m. buvo nesilaikoma perteklinio valdžios sektoriaus taisyklės. Valdžios sektoriaus išlaidų augimo ribojimo taisyklė buvo pagrįstai netaikoma. Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetas, priešingai nei Privalomojo sveikatos draudimo fondo, buvo vykdomas laikantis valdžios sektoriui priskiriamų biudžetų taisyklės.
- Tikėtina, kad iki COVID-19 sukulto ekonomikos nuosmukio buvusi palyginti stabili valdžios sektoriaus skola, Fiskalinės institucijos vertinimu, 2020 m. pasieks 50 proc. BVP lygį.
- Reikšmingai išaugus valdžios sektoriaus skolai, būtina numatyti jos mažinimo ateityje kryptį. Esant išskirtinėms aplinkybėms be skolos didinimo priemonių, turėtų būti naudojamos sukauptos fiskalinių rezervų lėšos.
- 2020 m. numatomas ekonomikos nuosmukis Lietuvoje įspėja apie būtinybę vykdyti ekonomikos augimą skatinančią fiskalinę politiką. Fiskalinės institucijos vertinimu, 2020 m. numatoma Lietuvos fiskalinė politika yra anticiklinė.
- Lietuvos ekonomikos skatinimo plano priemonės labiausiai nukreiptos į darbo vietų ir gyventojų pajamų išsaugojimą ir, numatoma, sudarys 1,3 mlrd. Eur, arba 2,9 proc. BVP. Iš viso numatytos pajamų ir išlaidų diskrecinės COVID-19 priemonės 2020 m. mažins valdžios sektoriaus balansą 3,1 mlrd. Eur, arba 6,8 proc. BVP.
- Lyginant Baltijos šalių stabilumo 2020 m. programose pateiktus ekonomikų skatinimo planus, stebima, kad skolos didėjimo rodikliai, atsižvelgiant į BVP smukimą ir jų valdžios sektoriaus deficitus, yra panašūs. Ekonomikos skatinimo planai sudaro apie 5–7 proc. BVP.

ĮŽANGA

Valstybės kontrolė, vykdydama nepriklausomos biudžeto politikos kontrolės institucijos funkcijas, toliau – Fiskalinė institucija, yra atsakinga už Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme nustatytų fiskalinės drausmės taisyklių laikymosi ir užduočių vykdymo stebėseną bei įgaliota rengti ir teikti Lietuvos Respublikos Seimui nepriklausomas išvadas, susijusias su fiskalinės drausmės taisyklių laikymusi ir makroekonominė raida.

Fiskalinė drausmė padeda apdairiai tvarkyti viešuosius finansus – gerais laikais dalį gaunamų pajamų paversti rezervais, kuriuos būtų galima naudoti sunkmečiu, siekiant mažinti verslo ciklo poveikį, padėti išsaugoti esamas ir sukurti naujas darbo vietas, išlaikyti stabilų socialinių išmokų lygį bei neleisti laikinų ciklinių pajamų paversti nuolatinėmis išlaidomis.

Fiskalinė institucija 2020 m. kovo 26 d. paskelbė išvadą dėl neįprastos padėties atitikties išskirtinių aplinkybių sąvokai¹, kurioje numatė, jog dėl COVID-19 poveikio ir šalyje susidariusios situacijos, galima neatsižvelgti į fiskalinių rodiklių nukrypimą, jei tai nekelia pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutinės trukmės laikotarpiu.

Fiskalinė institucija trečią kartą atliko Lietuvos stabilumo programos vertinimą. 2020 m. vertinimas parengtas atsižvelgiant į neapibrėžtumą, kylantį dėl COVID-19 plitimo. Vertinime naudojama informacija, kuri buvo prieinama iki 2020 m. gegužės 7 d. Analizė atlikta pagal vertinimo metu aktualų Lietuvos Respublikos finansų ministerijos pateiktą 2-ąjį ekonominės raidos scenarijų², kuriame daroma prielaida, kad kovo 16 d. paskelbtas karantinas tęsis 2 mėn., o bendrasis vidaus produktas 2020 m. susitrauks 7,3 proc. Atsižvelgiant į susiklosčiusią situaciją, įtraukiama numatomų COVID-19 finansinių priemonių Lietuvoje ir kitose Baltijos šalyse apžvalga.

Atlikto vertinimo tikslas yra pateikti nepriklausomą nuomonę dėl:

- 2019 m. valdžios sektoriaus balanso rodiklio ir skolos;
- *ex-post* vertinimo, ar 2019 m. buvo laikomasi fiskalinės drausmės taisyklių;
- 2020–2021 m. valdžios sektoriaus balanso ir skolos projekcijų bei rizikos veiksnių;
- 2020 m. fiskalinės politikos krypties.

Atkreiptinas dėmesys, kad, esant išskirtiniam neapibrėžtumui, viešųjų finansų situacija gali pasikeisti atsižvelgiant ir į tolimesnius Lietuvos Respublikos Vyriausybės priimtus nutarimus dėl karantino pratęsimo ilgesniam laikotarpiui bei įtraukimą naujų finansinių priemonių, skirtų mažinti COVID-19 padarinius.

¹ „Išvada dėl neįprastos padėties atitikties išskirtinių aplinkybių sąvokai“, 2020-03-26 Nr. BPE-1.

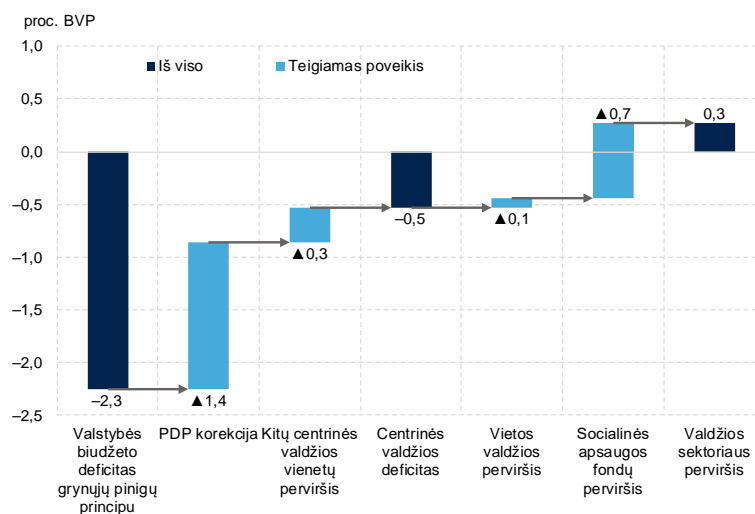
² Stabilumo 2020 m. programoje naudoti 1 ir 2 ekonominės raidos scenarijai, kurie buvo paskelbti Lietuvos ekonomikos apžvalgoje. Prieiga per internetą: https://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/LT_SP2020_04_30.pdf.

2019 M. VALDŽIOS SEKTORIAUS FINANSAI

1. 2019 M. VALDŽIOS SEKTORIAUS BALANSAS

1. **Socialinės apsaugos fondų³ perviršis buvo vienas svarbiausių veiksnių, prisidėjusių prie teigiamo 2019 m. valdžios sektoriaus balanso, kuris siekė 0,3 proc. BVP.** Valstybės biudžeto deficitas grynųjų pinigų principu sudarė 1 091,6 mln. Eur, arba 2,3 proc. BVP (1 pav. 1 stulpelis). Perviršinio deficito procedūros (PDP) korekcijos⁴ valstybės biudžetui buvo teigiamos ir sudarė 676,6 mln. Eur, arba 1,4 proc. BVP (1 pav. 2 stulpelis). Pagrindinės korekcijos, lėmusios grynųjų pinigų deficito sumažėjimą, yra susijusios su ES lėšų apskaita ir su Krašto apsaugos ministerijos išlaidų karinei įrangai ir ginkluotei atvaizdavimu kaupiamuoju principu. Kitų centrinės valdžios vienetų perviršis⁵ sudarė 160,3 mln. Eur, arba 0,3 proc. BVP (1 pav. 3 stulpelis). Dėl šių veiksnių centrinės valdžios deficitas sudarė 254,7 mln. Eur, arba 0,5 proc. BVP (1 pav. 4 stulpelis). Vietos valdžios perviršis sudarė 39,9 mln. Eur, arba 0,1 proc. BVP. Socialinės apsaugos fondų perviršis sudarė 344,1 mln. Eur, arba 0,7 proc. BVP, ir reikšmingai prisidėjo prie teigiamo VS balanso. 2019 m. VS perviršis sudarė 129,3 mln. Eur, arba 0,3 proc. BVP⁶.

1 pav. Duomenys, paaiškinantys perėjimą nuo valstybės biudžeto deficito prie VS perviršio 2019 m.

Šaltinis – 2020 m. balandžio mėn. PDP pažyma, Fiskalinės institucijos skaičiavimai

³ Socialinės apsaugos fondų subsektorius apima Valstybinio socialinio draudimo, Privalomojo sveikatos draudimo, Garantinio ir Ilgalaikio darbo išmokų fondus.

⁴ Perviršinio deficito procedūros (PDP) korekcija apima veiksmus ir jų sumas, reikalingas pereiti nuo valstybės biudžeto balanso grynųjų pinigų principu prie kaupimo principo.

⁵ Kitiems centrinės valdžios vienetams priskiriamos specialiosios lėšos, nebiudžetiniai fondai (Rezervinis (stabilizavimo) fondas, universitetai ir aukštosios mokyklos) ir viešosios įmonės. Rezerviniam (stabilizavimo) fondui iš valstybės biudžeto pervesta 56,5 mln. Eur. Universitetų ir aukštųjų mokyklų perviršis siekė 27,1 mln. Eur. Valstybės įmonių (centrinės valdžios) perviršis – 52,7 mln. Eur. Tai pagrindiniai veiksniai, lemiantys kitų centrinės valdžios vienetų 160,3 mln. Eur perviršį.

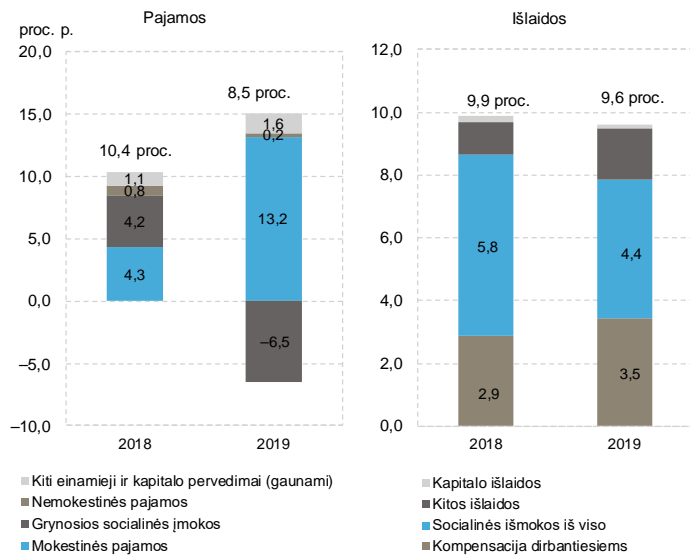
⁶ Pagal Lietuvos statistikos departamento 2020-04-20 paskelbtus duomenis. Prieiga per internetą: <https://osp.stat.gov.lt/valdzios-sektorius-finansai>.

2. **Valdžios sektoriaus pajamos 2019 m. augo lėčiau nei išlaidos – perviršis buvo 141,5 mln. Eur mažesnis nei 2018 m.** Palyginti su 2018 m., 2019 m. pajamos padidėjo 1 340,6 mln. Eur, arba 8,5 proc., išlaidos – 1 482,1 mln. Eur (9,6 proc.), perviršis sumažėjo 141,5 mln. Eur (52,3 proc.). Didžiausią įtaką pajamoms 2019 m. darė 2 069,6 mln. Eur (13,2 proc. p.) išaugusios mokestinės pajamos

(2 pav.). Kitaip nei 2018 m., 2019 m. grynosios socialinės įmokos mažėjo 1 023,7 mln. Eur (6,5 proc. p.) ir turėjo neigiamą poveikį pajamų augimui. Tiek išaugusias pajamas, tiek sumažėjusias įmokas lėmė 2019 m. sausio 1 d. įsigaliojusi mokesčių reforma, dėl kurios buvo sujungtos darbdavio ir darbuotojo mokamos valstybinio socialinio draudimo įmokos. Nemokestinės pajamos 2019 m. turėjo teigiamą

poveikį pajamų augimui ir padidėjo 38,8 mln. Eur (0,2 proc. p.). Išlaidų pasiskirstymas išliko panašus kaip ir 2018 m.: 2019 m. jas labiausiai didino 677,4 mln. Eur (4,4 proc. p.) paaugusios socialinės išmokos ir 532,6 mln. Eur (3,5 proc. p.) kompensacija dirbantiesiems. 2019 m. kapitalo išlaidos turėjo nedidelį, bet teigiamą poveikį išlaidų augimui.

2 pav. VS pajamų ir išlaidų metinis augimas ir pagrindinių komponentų įtaka

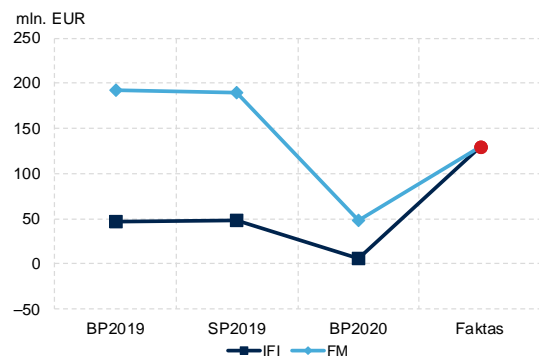

Šaltinis – Lietuvos statistikos departamentas, Fiskalinės institucijos skaičiavimai

3. **2019 m. valdžios sektoriaus pajamų ir išlaidų lygis buvo apie 1 proc. BVP mažesnis, nei projektuota 2018 m. rudenį.** 2018 m. rudenį Finansų ministerija ir Fiskalinė institucija projektavo, kad VS pajamų lygis sudarys apie 36,2 proc. BVP, išlaidų – apie 36,0 proc. BVP; pagal faktinius rodiklius pajamų lygis 2019 m. sudarė 35,2 proc. BVP, išlaidų – 34,9 proc. BVP. 2019 m. rudenį projektuojant VS išlaidas ir pajamas matoma, kad, lyginant su faktu, Finansų ministerija šiuos rodiklius numatė didesnius, o Fiskalinė institucija – mažesnius (2 priedas).

4. **Faktinis 2019 m. perviršis buvo 123,9 mln. Eur didesnis, nei Fiskalinės institucijos numatomas (3 pav.).** Fiskalinė institucija 2019 m. lapkričio mėn. ⁷ numatė, kad 2019 m. VS perviršis sudarys 5,4 mln.

3 pav. 2019 m. valdžios sektoriaus balanso projekcija ir faktas

Šaltinis – Finansų ministerija, Fiskalinės institucijos skaičiavimai

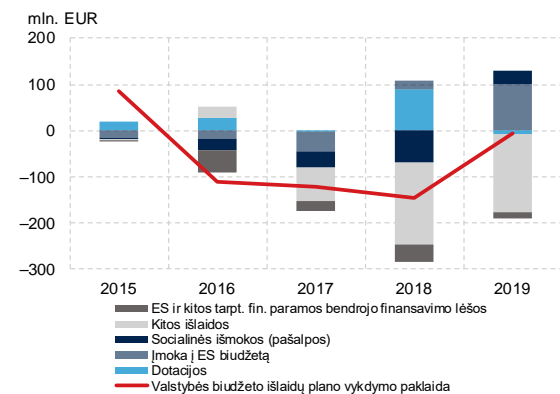
⁷ 2019-11-12 ataskaita Nr. BPE-5-1 „2020 metų valdžios sektoriaus finansinių rodiklių vertinimas“.

Eur, arba 0,0 proc. BVP. Pagrindinė priežastis, lėmusi reikšmingai geresnį nei Fiskalinės institucijos projektuotą VS balansą, yra išlaidų ginkluotei ir karinėms atsargoms atvaizdavimas kaupiamuoju principu. 2019 m. spalio mėn. PDP pažymoje buvo nurodyta, kad šių išlaidų atvaizdavimas kaupiamuoju principu gerins 2019 m. VS balansą 67,0 mln. Eur. 2020 m. balandžio mėn.⁸ pažymoje pateikta, kad šis skaičius padidėjo iki 261,4 mln. Eur.

5. Prie geresnio balanso prisidėjo ir kitos priežastys: geresnis nei planuota VSDF balansas, mažesnės vietos valdžios subsektoriaus išlaidos, valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų planų teigiama paklaida. VS balansą gerino ir teigiami aukštųjų mokyklų ir centrinės valdžios valstybinių įmonių balansai.

6. **Valstybės biudžeto išlaidos pinigų principu buvo mažesnės, nei planuota⁹.** 4 paveiksle ir 3 priede pateiktos valstybės biudžeto išlaidų plano vykdymo paklaidos¹⁰. 2019 m. mažiau, nei planuota, buvo išleista kitoms išlaidoms, prekėms ir paslaugoms, palūkanų išlaidoms. Trečius metus iš eilės daugiau išlaidų buvo skirta materialiajam ir nematerialiajam turtui įsigyti. Taip pat buvo skirta daugiau išlaidų įmokai į ES biudžetą, tačiau šią riziką savo ataskaitoje Fiskalinė institucija buvo nurodžiusi 2018 m.¹¹

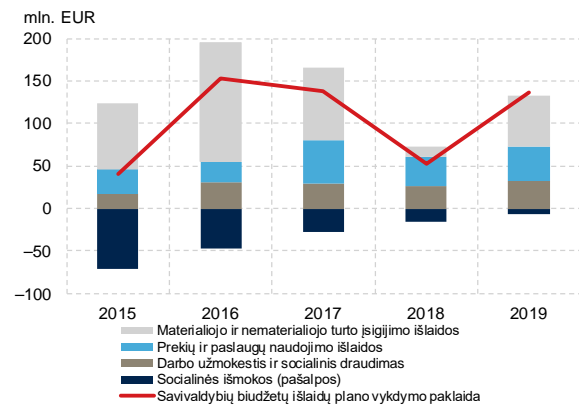
4 pav. Valstybės biudžeto išlaidų plano vykdymo paklaidos

Šaltinis – Finansų ministerija, Fiskalinės institucijos skaičiavimai

7. **Savivaldybių išlaidos buvo didesnės, nei pirminiuose savivaldybių tarybų patvirtintuose išlaidų planuose (5 pav.).** Savivaldybių biudžetų išlaidų vykdymo paklaida išliko teigiama¹² ir padidėjo iki 136,4 mln. Eur (4 priedas). 2019 m. labiausiai planą viršijo materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo¹³, prekių ir paslaugų naudojimo bei darbo užmokesčio ir socialinio draudimo išlaidos. Socialinių išmokų planas, priešingai,

5 pav. Savivaldybių biudžetų išlaidų plano vykdymo paklaidos

Šaltinis – Finansų ministerija, Fiskalinės institucijos skaičiavimai

⁸ PDP pažyma apie deficito ir skolos lygius (ESA'2010), 2020 m. balandis, 2A lentelė. Išlaidos ginkluotei: (suteiktos paskolos) 261,4 mln. Eur. Prieiga per internetą: <https://osp.stat.gov.lt/valdzios-sektoriaus-finansai>.

⁹ 2019-12-31 kasinės valstybės biudžeto išlaidos be ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lyginamos su BP2020 patvirtintu valstybės biudžeto išlaidų planu.

¹⁰ Apskaičiuojant paklaidas, faktinės kasinės išlaidos lyginamos su pradiniu patvirtintu planu.

¹¹ Fiskalinė institucija savo 2018-11-08 ataskaitoje Nr. BP-6-1 „2019 m. valdžios sektoriaus finansinių rodiklių vertinimas“ atkreipė dėmesį į išlaidų įmokoms į ES biudžetą planavimą.

¹² Palyginus su pradiniu patvirtintu planu – išlaidos buvo didesnės.

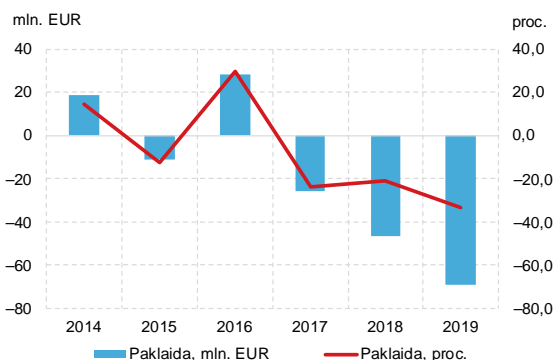
¹³ Pastatų ir statinių įsigijimo išlaidose – vykdymas buvo 61,5 mln. Eur geresnis (14,1 proc.), nei planuota.

penkerius metus iš eilės yra neįvykdomas, tačiau jo neįvykdymas sumažėjo iki 2,6 proc. nuo pradinio patvirtinto išlaidų socialinėms išmokoms plano.

8. **2019 m. Lietuvos ekonomika augo sparčiau, nei tikėtasi, bet fiskaliniuose rezervuose¹⁴ sukaupta lėšų suma 91,9 mln. Eur mažesnė, nei buvo planuota.** 2019 m. fiskaliniai rezervai siekė 978,8 mln. Eur, arba 2,0 proc. BVP. Sumažėjimą lyginant su BP2020 daugiausiai – 91,5 mln. Eur – lėmė Rezervinio (stabilizavimo) fondo bei PSDF rezervo numatyto plano neįvykdymas.

9. **Rezervo dydis Rezerviniame (stabilizavimo) fonde 2019 m. pabaigoje sudarė 286,4 mln. Eur, arba 0,6 proc. BVP.** Buvo sukaupta 42,0 mln. Eur mažiau, nei planuota. Pagrindinis šio fondo lėšų šaltinis yra 50 proc. valstybės biudžeto gaunamų dividendų ir valstybės įmonių pelno įmokų. Rezervinio (stabilizavimo) fondo nukrypimą nuo plano lėmė tai, kad pervesta mažiau dividendų, nei planuota, nes į valstybės biudžetą buvo gauta mažiau dividendų iš UAB „Ignitis grupė“¹⁵. Pastaruosius kelerius

6 pav. Dividendų ir valstybės įmonių pelno įmokų į valstybės biudžetą vykdymas

Šaltinis – Finansų ministerija, Fiskalinės institucijos skaičiavimai

metus šių įplaukų planas valstybės biudžete nebuvo įvykdytas¹⁶ (6 pav.). PSDF rezerve buvo planuojama sukaupti 390,5 mln. Eur, bet faktiškai sukaupta 341,1 mln. Eur. Neigiamą skirtumą 2019 m. pabaigoje lėmė sumažėjusi rizikos valdymo dalis¹⁷. Likusių fondų rezervuose 2019 m. pabaigoje buvo panaši suma kaip ir planuota: VSDF rezerve buvo sukaupta 194,6, Garantiniame fonde – 75,7, Ilgalaikio darbo išmokų fonde – 81,1 mln. Eur.

¹⁴ Fiskaliniai rezervai apima Rezervinį (stabilizavimo), Valstybinio socialinio draudimo, Privalomojo sveikatos draudimo, Garantinį ir Ilgalaikio darbo išmokų fondus.

¹⁵ 2019 m. Rezervinio (stabilizavimo) fondo lėšų sąmatos vykdymo aiškinamasis raštas, 2020-03-19.

¹⁶ Valstybės biudžeto vykdymo duomenys.

¹⁷ 49,5 mln. Eur – iš rizikos dalies apmokėta už kompensuojamuosius ir centralizuotai perkamus vaistus, pagal sveikatos apsaugos ministro įsakymus: 2019-11-11 Nr. V-1274, 2019-12-05 Nr. V-1394, 2019-12-20 Nr. V-1484.

2. 2019 M. VALDŽIOS SEKTORIAUS SKOLA

10. **Skolos refinansavimui¹⁸ skirtos paskolos lėmė valdžios sektoriaus skolos didėjimą.** VS skola 2019 m. pabaigoje sudarė 17,5 mlrd. Eur, arba 36,3 proc. BVP. Palyginus su 2018 m. ji padidėjo 2,4 proc. p. BVP¹⁹. Iš 14,4 proc. VS skolos didėjimo nominaliąja verte, 12,9 proc. lėmė neišpirktų skolos vertybinių popierių vertės augimas. Likusią dalį – negrąžintų paskolų ir indėlių augimas (7 pav.).

11. **Didžiausią įtaką valdžios sektoriaus skolos dinamikai daro centrinės valdžios skola.** 2019 m. ši skola išaugo 15,0 proc. ir sudarė 17,1 mlrd. Eur (8 pav.). Vietos valdžios skola mažėjo penkerius metus iš eilės ir 2019 m. siekė 0,5 mlrd. Eur. VSDF skola 2018 m. buvo perkelta į valstybės išdą²⁰. 2019 m. ji sudarė 1,5 mln. Eur.

12. **Analizuojant Finansų ministerijos 2019 m. skolos projekcijų tris įverčius²¹ ir lyginant su faktu nustatyta, kad vidutiniškai skola buvo projektuota 0,8 proc. BVP didesnė.** VS skolos projekcijos nukrypimui nuo fakto įtakos turėjo šie veiksniai:

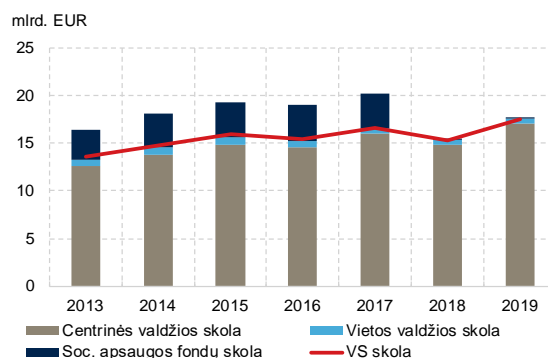
- BP2019 projektuotas 3,2 mlrd. Eur skolinimosi poreikis, bet faktiškai pasiskolinta 3,1 mlrd. Eur;
- faktinis 2019 m. nominaliojo BVP augimas buvo 0,9 proc. didesnis, nei vidutiniškai projektuota²².

7 pav. Valdžios sektoriaus skola ir kaitos veiksniai

Šaltinis – Lietuvos statistikos departamentas, Fiskalinės institucijos skaičiavimai

8 pav. VS ir jo subsektorių skolos dinamika

Šaltinis – Lietuvos statistikos departamentas

¹⁸ 2020 m. vasarį išpirkta euroobligacijų už 1,6 mlrd. Eur.

¹⁹ Šiais metais revizuoti 2015–2018 m. valdžios sektoriaus skolos duomenys. Prieiga per internetą: <https://osp.stat.gov.lt/informaciniai-pranesimai?articleId=7441535#>.

²⁰ VSDF skolos likutis 2017 m. sudarė 3,7 mlrd. Eur. Skolos perkėlimas neturėjo įtakos konsoliduotosios VS skolos dydžiui.

²¹ Analizuoti BP2019, SP2019 ir BP2020 skolos projekcijų duomenys. Valdžios sektoriaus skolos projekcijos atitinkamai siekė 37,8, 37,0 ir 36,4 proc. BVP.

²² BP2019, SP2019 ir BP2020 nominaliojo BVP augimo projekcijos atitinkamai siekė 5,5, 5,0 ir 7,1 proc.

3. FISKALINĖS DRAUSMĖS TAISYKLIŲ LAIKYMOSI 2019 M. EX-POST VERTINIMAS

13. Fiskalinė institucija kiekvienų metų rudenį valdžios sektoriaus biudžetų projektus vertina Konstituciniame įstatyme nustatytų fiskalinės drausmės taisyklių laikymosi aspektu. Siekiant nustatyti, ar pasitvirtino Fiskalinės institucijos 2019 m. VS biudžetų projektų išankstinio (*ex-ante*) (2018 m. rudenį)²³ ir 2020 m. VS biudžetų projektų tarpinio (*interim*) (2019 m. rudenį)²⁴ vertinimo metu darytos prielaidos ir išvados, atliktas šių taisyklių laikymosi 2019 m. retrospektyvus (*ex-post*) vertinimas, t. y. ar buvo užtikrintas perteklinio VS, VS išlaidų augimo ribojimo ir šiam sektoriui priskiriamų biudžetų taisyklių laikymasis.
14. Fiskalinės institucijos *ex-post* vertinimu, 2019 m. buvo nesilaikoma perteklinio valdžios sektoriaus taisyklės. Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetas, priešingai nei Privalomojo sveikatos draudimo fondo, buvo vykdomas laikantis valdžios sektoriui priskiriamų biudžetų taisyklės (1 lentelė).

1 lentelė. Fiskalinės drausmės taisyklių laikymasis 2019 metais

Fiskalinės drausmės taisyklės	FM	IFI
Perteklinio VS taisyklė	✘	✘
VS išlaidų augimo ribojimo taisyklė	netaikoma	netaikoma
VS priskiriamų biudžetų taisyklės, iš jų:		
Valstybinio socialinio draudimo fondo	–	✓
Privalomojo sveikatos draudimo fondo	–	✘
Savivaldybių biudžetų*	–	–

✓ – taisyklės laikomasi, ✘ – taisyklės nesilaikoma, * IFI vertinimas bus pateikiamas 2020 m. birželio mėn.,
– nevertinama

Šaltinis – Finansų ministerija (FM), Fiskalinės institucijos skaičiavimai (IFI)

15. Remiantis Fiskalinės institucijos *ex-post* vertinimu, 2019 m. nebuvo laikomasi perteklinio valdžios sektoriaus taisyklės. 2018 m. rudenį *ex-ante* ir 2019 m. rudenį *interim* vertindama šios taisyklės laikymąsi, Fiskalinė institucija pateikė išvadą, jog tikėtina, kad nebus užtikrintas perteklinio VS taisyklės laikymasis. Vadovaujantis KĮ nustatyta perteklinio valdžios sektoriaus taisykle, struktūrinio VS balanso rodiklis turi atitikti bent vieną iš keturių Konstitucinio įstatymo 3 str. 1 d. nustatytų sąlygų.
16. Fiskalinės institucijos *ex-post* vertinimu, 2019 m. struktūrinio VS balanso rodiklio skaičiavimai rodo, kad S_1 sąlyga²⁵ neužtikrinama, nes 2019 m. VS struktūrinio balanso įvertis neigiamas. Nuo S_2 sąlygos taip pat nukrypstama – 2019 m. struktūrinis VS deficitas yra 1,2 proc. p. BVP, kuris yra 0,8 proc. p. BVP didesnis negu 2018 m. atitinkamas rodiklis (-0,4 proc. BVP), t. y. neužtikrinamas perteklinio VS taisyklės reikalavimas bent 0,1 proc. p. BVP deficito mažėjimas. Įvertinus EK suteiktą lankstumo išlygą²⁶ struktūrinio valdžios sektoriaus balanso rodiklio absoliučioji vertė buvo mažesnė negu vidutinio laikotarpio

²³ 2018-11-08 ataskaita Nr. BP-6-1 „2019 metų valdžios sektoriaus finansinių rodiklių vertinimas“.

²⁴ 2019-11-12 ataskaita Nr. BPE-5 „2020 metų valdžios sektoriaus finansinių rodiklių vertinimas“.

²⁵ KĮ 3 str. 1 d. 1 p. S_1 sąlyga (ataskaitos 5 priedo 1 lentelė).

²⁶ Lankstumo išlygą dėl struktūrinių reformų EK Lietuvai suteikė 2017-05-23, pateikusi Lietuvos stabilumo 2017 m. programos vertinimą. Prieiga per internetą: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/15_lt_sp_assessment.pdf.

tikslo absoliučioji vertė, tačiau struktūrinio VS deficito mažėjimas vis tiek nėra užtikrinamas (2 lentelė).

17. S_3 sąlyga²⁷ negalioja, nes 2019 m. produkcijos atotrūkio nuo potencialo rodiklis yra teigiamas. S_4 sąlyga²⁸ negalioja, nes 2019 m. nebuvo nustatyta struktūrinio postūmio užduotis. Vyriausybės 2019 m. struktūrinio postūmio užduoties įvykdymo ir struktūrinio valdžios sektoriaus balanso rodiklio ataskaitoje²⁹ nurodoma, kad perteklinio valdžios sektoriaus taisyklės taip pat buvo nesilaikoma.

2 lentelė. Ciklinė Lietuvos ekonomikos padėtis, 2018–2019 m.*

Rodiklis	Ex-ante, BP2019		Interim, BP2020		Ex-post, SP2020		Šaltinis
	proc. BVP, jei nenurodyta kitaip						
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	
1. VS balansas	0,6	0,4	0,6	0,1	0,6	0,3	FM
	0,4	0,1	0,6	0,0	0,6	0,3	IFI
2. Vienkartinės ir kitos laikinosios priemonės	-0,01	0,1	-0,02	0,1	-0,02	0,1	FM / IFI
3. Produkcijos atotrūkis nuo potencialaus BVP, proc. pot. BVP	2,4	1,5	3,6	3,5	3,8	4,0	FM
	2,3	2,3	2,8	3,4	2,5	3,5	IFI
4. Ciklinė biudžeto dedamoji (0,399×3 eil.) ³⁰	1,0	0,6	1,4	1,4	1,5	1,6	FM
	0,9	0,9	1,1	1,4	1,0	1,4	IFI
5. Struktūrinis VS balansas (1 – 2 – 4)	-0,4	-0,3	-0,8	-1,4	-0,9	-1,4	FM
	-0,5	-0,9	-0,5	-1,4	-0,4	-1,2	IFI
6. Lankstumo išlyga dėl struktūrinių reformų	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	EK
7. Struktūrinis VS balansas įvertinus struktūrines reformas	0,1	0,2	-0,3	-0,9	-0,4	-0,9	FM
	-0,0	-0,4	0,0	-0,9	0,1	-0,7	IFI
8. Struktūrinis PSDF balansas	0,1	0,1	-	0,1	0,0	-0,1	FM
	0,1	0,1	-	0,1	0,1	-0,1	IFI

* FM ir IFI rezultatai gali nesutapti dėl skaičių apvalinimo

Šaltinis – Finansų ministerija, Fiskalinės institucijos skaičiavimai

18. **Fiskalinės institucijos ex-post vertinimu, 2019 m. išlaidų augimo ribojimo taisyklė buvo pagrįstai netaikoma.** Susidarė viena iš jos netaikymo aplinkybių, kai penkerių iš eilės einančių metų VS balanso rodiklio aritmetinis vidurkis yra perteklius, ne mažesnis negu 0,1 proc. BVP: ex-post vertinimu, 2014–2018 m. VS balanso rodiklių aritmetinis vidurkis $((-0,6-0,3+0,2+0,5+0,6)/5)$ yra 0,1 proc. BVP perteklius. Vyriausybės ataskaitoje²⁹ apie išlaidų augimo ribojimo taisyklės laikymąsi 2019 m.⁷ nurodoma, kad ši VS taisyklė taip pat buvo pagrįstai netaikoma.
19. 2019 m. Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetas vykdytas laikantis valdžios sektoriui priskiriamų biudžetų taisyklės³¹ reikalavimų. Pagal KĮ 4 str. 3 d. 2019 m. VSDF biudžetas turėjo būti vykdomas taip, kad jo struktūrinis deficitas, apskaičiuotas

²⁷ KĮ 3 str. 1 d. 3 p. S_3 sąlyga (ataskaitos 5 priedo 1 lentelė).

²⁸ KĮ 3 str. 1 d. 4 p. S_4 sąlyga (ataskaitos 5 priedo 1 lentelė).

²⁹ Vyriausybės 2020-04-24 nutarimas Nr. 432 „Dėl 2019 metų struktūrinio postūmio užduoties įvykdymo ir struktūrinio valdžios sektoriaus balanso rodiklio ataskaitos ir informacijos apie išlaidų augimo ribojimo taisyklės laikymąsi 2019 metais pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“. Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/1f9947608ac911eab005936df725feed>.

³⁰ Išskyrus BP2019. Atliekant BP2019 vertinimą buvo taikomas 0,413 pot. BVP VS biudžeto dalinis elastingumas.

³¹ Laikantis prielaidos, kad VSDF skola 2018 m. nebuvo perkeliama valstybės biudžetą.

kaupiamuoju principu, lyginant su praėjusiais metais, nedidėtų. VSDF laikėsi šios taisyklės, nes turėjo struktūrinį perviršį, siekusį 0,2 proc. BVP (ataskaitos 5 priedas, 4 lentelė).

20. **2019 m. Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžetas vykdytas nesilaikant valdžios sektoriui priskiriamų biudžetų taisyklės reikalavimų.** Pagal KĮ 4 str. 2 d. 2019 m. PSDF biudžetas turėjo būti vykdomas taip, kad jo struktūrinis balansas, apskaičiuotas kaupiamuoju principu, būtų perteklinis arba subalansuotas. PSDF nesilaikė šios taisyklės – struktūrinis 2019 m. balanso rodiklis buvo neigiamas ir sudarė –0,1 proc. BVP. 2018 m. rudenį *ex-ante* ir 2018 m. rudenį *interim* vertindama šios taisyklės laikymąsi, Fiskalinė institucija pateikė išvadą, jog PSDF biudžeto projektas parengtas laikantis KĮ nustatytų VS priskiriamų biudžetų taisyklės. Vertinimų skirtumą labiausiai lėmė mažesnis PSDF 2019 m. balanso rodiklis, nei projektuota 2018 m. ir 2019 m. rudenį.
21. Savivaldybių 2019 m. *ex-post* biudžetų atitiktis fiskalinės drausmės taisyklėms bus vertinama 2020 m. birželio mėn. kartu su savivaldybių 2020 m. *ex-ante* vertinimu.

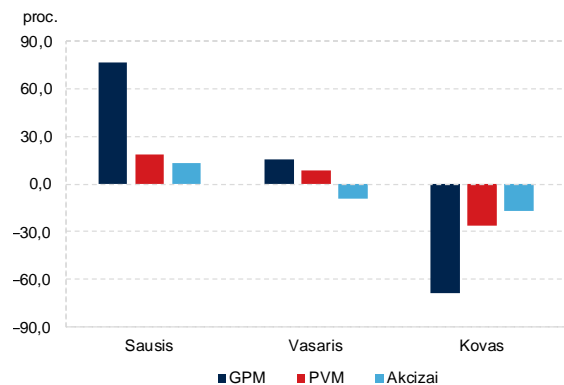
2020–2021 M. VALDŽIOS SEKTORIAUS FINANSAI

4. 2020–2021 M. VALDŽIOS SEKTORIAUS BALANSO PROJEKCIJOS

22. **Fiskalinė institucija projektuoja, kad valdžios sektoriaus deficitas 2020 m. sudarys 10,9 proc. BVP, 2021 m. – 4,0 proc. BVP.** Lyginant su BP2020 vertinimo metu parengtomis projekcijomis, VS balanso rodiklio projekcija 2020 m. yra mažinama 4 753,9 mln. Eur. Atnaujintos projekcijos mažesnę įvertį lėmė dėl COVID-19 suprastėjusi ekonominė situacija, bei, reaguojant į tai, patvirtintos ekonomikos skatinimo plano priemonės, dėl kurių numatomas mažesnis pajamų surinkimas ir didesnis išlaidų augimas. Lyginant su BP2020, tiek Fiskalinės institucijos, tiek Finansų ministerijos išlaidų projekcijos didinamos apie 12 proc. p. BVP³², o pajamų – išlieka panašios. Numatoma, kad visų VS subsektorių biudžetai 2020 m. bus deficitiniai.

23. **Pajamų surinkimas 2020 m. pirmą ketvirtį buvo geresnis nei prieš metus.** Tai lėmė geresnės pajamų surinkimo tendencijos sausio–vasario mėn., tačiau dėl COVID-19 sukeltų padarinių kovo mėn. pajamų surinkimas buvo prastesnis nei įprastai. 2020 m. kovo mėn., lyginant su 2019 m. kovo mėn., iš GPM, PVM pajamų surinkta mažiau (9 pav.). Pajamų iš akcizų kovo mėn. surinkta taip pat mažiau, tačiau tai lėmė kitos priežastys³³.

9 pav. 2020 m. pajamų surinkimo prieaugis iš PVM, GPM, akcizų lyginant su 2019 m. atitinkamu mėnesiu

Šaltinis – Finansų ministerija, Fiskalinės institucijos skaičiavimai

24. **2020 m. sausio–balandžio mėn., palyginti su atitinkamu 2019 m. laikotarpiu, stebimas spartesnis išlaidų vykdymas³⁴ (10 pav.).** Išlaidų augimą daugiausiai lėmė išaugę asignavimai socialinėms išmokoms, prekėms ir paslaugoms bei kitoms išlaidoms. Socialinių išmokų padidėjimą galėjo lemti nuo 2020 m. sausio 1 d.

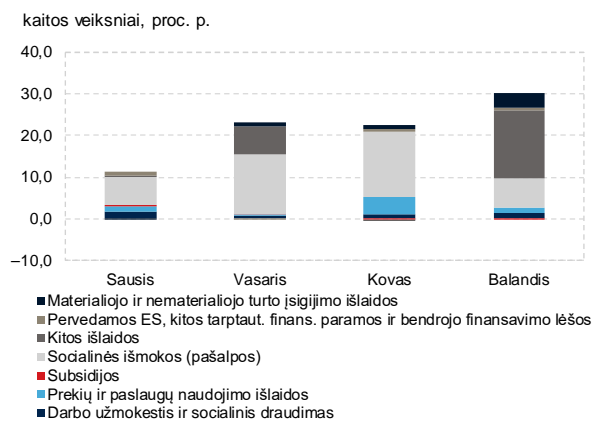
³² Skirtingus Finansų ministerijos ir Fiskalinės institucijos įverčius galėjo lemti skirtingi VS subsektorių projekcijų įverčiai dėl skirtingų prielaidų.

³³ VMI duomenimis, 2020-01-01 nustatyta tvarka naujo akcizų tarifo įsigaliojimo dieną perskaičiuoti akcizus už didmeninėje prekyboje turimų apdoroto tabako, etilo alkoholio ir alkoholinių gėrimų bei kaitinamojo tabako produktų likučius, nustatant prievolę juos inventorizuoti ir sumokėti akcizų skirtumą. Finansų ministerijos duomenimis, dėl to šiemet, skirtingai nei pernai, nebuvo kaupiamos etilo alkoholio atsargos prieš akcizų tarifo padidinimą nuo kovo 1 d.

³⁴ Lyginamos 2019 m. sausio–balandžio mėn. be ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos faktinės kasinės išlaidos, su 2020 m. sausio–balandžio mėn. atitinkamomis faktinėmis kasinėmis išlaidomis.

įsigalioję išmokų įstatymo pakeitimai³⁵, kurie padidino išmokas tikslinėms grupėms. Prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos didėjo kovo mėn. daugiausiai dėl medikamentų ir medicininių paslaugų įsigijimo reaguojant į COVID-19 plitimą. Balandžio mėn. didesnį nei įprastai kitų išlaidų augimą galėjo lemti ekonomikos skatinimo plane numatyti asignavimų padidiniai. Be to, kovo ir balandžio mėn. stebimas pervedamos ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšų panaudojimo augimas³⁶, kurį galėjo lemti 2014–2020 m. daugiametės finansinės programos artėjanti pabaiga. Didesnio lėšų panaudojimo šioje kategorijoje tikimasi ir dėl ekonomikos skatinimo plano. Jei priemonių plano įgyvendinimas bus vykdomas kaip numatyta, 2020 m. II ketv. išlaidų vykdymas, tikėtina, taip pat spartės.

10 pav. 2020 m. valstybės biudžeto pagrindinių išlaidų straipsnių įtaka bendroms išlaidoms

Šaltinis – Finansų ministerija, Fiskalinės institucijos skaičiavimai

25. Numatomos rizikos gali paveikti 2020–2021 m. valdžios sektoriaus balanso rodiklį.

VS balansai gali būti neigiami dėl:

- Pratęsus šiuo metu³⁷ iki gegužės 31 d. numatytą karantino laikotarpį, gali būti priimta daugiau papildomų priemonių, didinančių išlaidas ar mažinančių pajamas. Jei priimtoms priemonėms bus nukreiptos į ekonomikos skatinimą – poveikis VS balansui trumpuoju laikotarpiu bus neigiamas, tačiau ilguoju laikotarpiu, investuojant į šalies ekonomikos augimą palaikančias sritis, tikėtina, teigiamai veiks VS balansą.

VS balansai gali gerėti dėl šių veiksnių:

- Finansų ministerija nurodė, kad dėl diskrecinių COVID-19 plano priemonių 2020 m. pajamos gali būti mažesnės 486,0 mln. Eur (1,1 proc. BVP). Dėl mokesčių atidėjimų iš PVM ir GPM neigiamas poveikis 2020 m. VS balansui bendrai gali siekti apie 138,0 Eur (0,3 proc. BVP). Tiksliai įvertinti kokia dalimi, pasibaigus atidėjimų laikotarpiui, įmonių sumokėti mokesčiai papildys biudžetą jau 2020 m. sudėtinga, nes kai kurios įmonės nepasinaudojo suteikta galimybe sudaryti mokesčių atidėjimų sutarčių, o kai kurios gali pasirinkti sudaryti individualaus mokėjimo grafiką³⁸.
- Finansų ministerija nurodė, kad dėl diskrecinių COVID-19 plano priemonių 2020 m. išlaidos gali būti didesnės 2 569,2 mln. Eur (5,7 proc. BVP). Fiskalinės institucijos vertinimu, jeigu,

³⁵ 2019 m. balandžio 26 d. Nr. XIII-2019 „Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymo Nr. I-621 3, 16, 17, 19, 21 straipsnių, trečiojo skyriaus pavadinimo pakeitimo ir įstatymo papildymo 12-1 straipsniu įstatymas“, 2019-04-26 Nr. XIII-2019. Prieiga per internetą:

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/0fb4eab16cc611e99684a7f33a9827ac>.

³⁶ Palyginus su 2016 m. ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų panaudojimas buvo sparčiausias nuo 2016 m., vykdymas siekė 87,7 proc.

³⁷ 2020-05-07 duomenimis.

³⁸ Vertinimo metu IFI negalėjo įvertinti kokiam laikotarpiui įmonės sudarė mokesčių atidėjimų sutartis su VMI. Remiantis VMI informacija, „mokesčiai gali būti atidėti iki ekstremaliosios situacijos pabaigos ir dar du mėnesius po ekstremaliosios situacijos atšaukimo ir toliau mokami sutartu grafiku (jei mokesčių mokėtojas neprašys intensyvesnio mokėjimo)“. Prieiga per internetą: <https://www.vmi.lt/cms/informacija-verslui-del-covid-19>.

pasibaigus 2 mėn. karantinui, papildomų išlaidų nebus numatyta, išlaidos gali būti ir mažesnės, ypač, jei per šį laikotarpį nebus panaudotos visos suplanuotos lėšos. Dėl šios priežasties 2020 m. VS balanso rodiklis gali būti geresnis, nei planuota, bet, tikėtina, kad neigiamas poveikis dėl laiku nepasiekusios paramos gali atsispindėti 2021 m. ir vėlesniais metais.

5. 2020–2021 M. VALDŽIOS SEKTORIAUS SKOLOS PROJEKCIJOS

26. **2020 m. Vyriausybė, įgyvendindama ekonomikos skatinimo plano priemones ir užtikrindama valstybės išdo likvidumą, sparčiai didina valdžios sektoriaus skolos lygį.** 2020 m. kovo 17 d. Seimas padidino Vyriausybės grynojo skolinių įsipareigojimų pokyčio limitą nuo 904,6 mln. Eur iki 5 401,4 mln. Eur, iš kurių 1 099,4 mln. Eur skirta sukaupti lėšoms euroobligacijų emisijai 2021 m. išpirkti³⁹. Taip Vyriausybei suteikiama galimybė skolintis daugiau lėšų, kurios, esant nepakankamam valstybės biudžeto pajamų surinkimui, leistų užtikrinti ekonomikos skatinimo plano priemonių ir kitų valstybės išlaidų finansavimą, esamos valstybės skolos refinansavimą, valstybės piniginių išteklių srautų subalansavimą.
27. Valdžios sektoriaus skola didinama skolinantis vidaus ir tarptautinėse finansų rinkose ir pasirašant paskolos sutartis su tarptautinėmis finansų institucijomis. 2020 m. gegužės 7 d. duomenimis, nuo metų pradžios vidaus rinkoje buvo išleista Vyriausybės vertybinių popierių už 834 mln. Eur. Balandžio 28 d. tarptautinėse kapitalo rinkose išleidus dvi euroobligacijų emisijas⁴⁰ buvo pasiskolinti 2 mlrd. Eur. Iki 2020 m. gegužės 7 d. Finansų ministerija yra pasirašiusi sutarčių su Europos investicijų banku, Europos Tarybos vystymo banku ir Šiaurės investicijų banku, kurių bendra paskolos suma siekia 1,4 mlrd. Eur, ir pagal esamą sutartį yra pateikusi prašymą Europos Tarybos vystymo bankui dėl papildomų 100 mln. Eur⁴¹.
28. **Tarp pagrindinių veiksnių, lemiančių valdžios sektoriaus skolos metinius pokyčius, yra ne tik valdžios sektoriaus balansas, bet ir automatinė skolos dinamika⁴².** Remiantis TVF metodika, VS skolos pokytis priklauso nuo realiosios palūkanų normos, valiutos keitimo kurso nuvertėjimo, realiojo BVP augimo, pirminio balanso pokyčio ir liekanos. Automatinė skolos dinamika (angl. *automatic debt dynamics*) apskaičiuojama naudojant realiojo BVP augimą, realiąją palūkanų normą ir valiutos keitimo kurso nuvertėjimą. Jei numatoma efektyvi realioji palūkanų norma yra didesnė už realiojo BVP augimą, automatinė skolos dinamika yra teigiama ir ji didina skolą. Ir atvirkščiai, jei ekonomika auga sparčiau nei

³⁹ 2020 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo Nr. XIII-2695 9 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymas. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/ce3ac3f268f711eaa38ed97835ec4df6?jfwid=-7k5kwinky>.

⁴⁰ Už 750 mln. Eur nominalios vertės 5 m. euroobligacijų emisiją bus mokama 0,250 proc. metinių palūkanų, o už 1 250 mln. Eur nominalios vertės 10 m. emisiją bus mokama 0,750 proc. metinių palūkanų. Prieiga per internetą: <https://finmin.lrv.lt/lt/naujienos/lietuva-tarptautinese-rinkose-isplatino-euroobligaciju-uz-rekordine-suma>.

⁴¹ Europos investicijų banko suteikiama paskola siekia 700 mln. Eur, pagal esamas sutartis su Europos Tarybos vystymo banku paskolos sumą numatyta padidinti iki 400 mln. Eur, Šiaurės investicijų banko suteikiama paskola siekia 400 mln. Eur (2020-04-06). Prieiga per internetą: <https://finmin.lrv.lt/lt/naujienos/kova-su-covid-19-lietuva-patraukliomis-salygomis-skolinasi-1-5-mlrd-euru>.

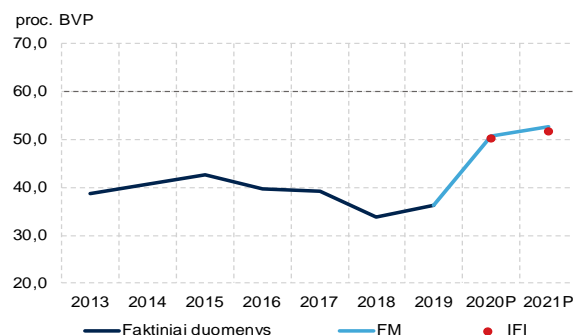
⁴² Pagal TVF metodiką vertinama komponentų įtaka VS skolos dinamikai. Prieiga per internetą: <https://www.imf.org/external/np/pp/eng/2013/050913.pdf>.

numatoma efektyvi realioji palūkanų norma, automatinė skolos dinamika yra neigiama ir mažina skolą.

29. **Fiskalinės institucijos vertinimu, tikėtina, kad iki COVID-19 sukulto ekonomikos nuosmukio buvusi pakankamai stabili valdžios sektoriaus skola 2020 m. pasieks 50 proc. BVP lygį.**

Po 2008 m. finansų krizės VS skola padidėjo daugiau nei dvigubai ir nuo 2016 m. neviršijo 40 proc. BVP. Dėl COVID-19 poveikio 2020 m. numatomas ekonomikos nuosmukis Lietuvoje reikšmingai keičia VS skolos dydį. Atsižvelgdama į Vyriausybės taikomus veiksmus, Fiskalinė institucija projektuoja, kad 2020 m. VS skolos ir BVP santykis reikšmingai didės ir sieks 50,2 proc. BVP, o

11 pav. Valdžios sektoriaus skolos projekcijos

Šaltinis – Finansų ministerija, Lietuvos statistikos departamentas, Fiskalinė institucija

o 2021 m. sudarys 51,6 proc. BVP (11 pav.). Išaugusi VS skola priartės prie ES Stabilumo ir augimo pakte bei Lietuvos Respublikos fiskalinės drausmės įstatyme numatytos 60 proc. BVP ribos. 2020 m. skolą padidins ne tik 10,9 proc. BVP VS biudžeto deficitas, bet ir nukritus realiajam BVP susidariusi teigiama automatinė skolos dinamika. Projektuojama, kad 2021 m. automatinė skolos dinamika taps neigiama, nes realiojo BVP augimas vėl viršys efektyvią realiąją palūkanų normą. Pažymėtina, kad VS skolos ir BVP santykį gali didinti dėl užsitęsusio COVID-19 poveikio ar jam atsinaujinus didesnis nei projektuota VS balanso deficitas, mažesnis nominalusis BVP ar prastesni Lietuvos kredito reitingai.

30. **Išskirtinio neapibrėžtumo sąlygomis reikšmingai išaugus valdžios sektoriaus skolai, būtina numatyti jos mažinimo ateityje kryptį.**

Padidėjusi VS skola ateityje taip pat gali reikšti ir didesnes jos valdymo išlaidas, kurios susidaro iš mokamų palūkanų ir kitų su skolinimusi susijusių išlaidų. Fiskalinė institucija 2018 m. ataskaitoje⁴³ yra atkreipusi dėmesį, kad, siekiant turėti pakankamai erdvės vykdyti anticiklinę fiskalinę politiką, būtina išlaikyti žemą skolos lygį. Fiskalinė institucija, kaip ir EBPO⁴⁴, yra pabrėžusi optimalaus skolos lygio, fiskalinės erdvės apibrėžimo bei veiksmų jai sukurti reikalingumą. Esant išskirtinio neapibrėžtumo sąlygomis tai tampa dar labiau aktualu. Stabilumo 2020 m. programoje nurodyta, kad tada, kai šalies ekonomika ims atsigauti, bus siekiama vykdyti tokią fiskalinę politiką, kuri padėtų sugrąžinti VS skolą į prieš krizę buvusį lygį. Fiskalinės institucijos vertinimu, suvaldžius COVID-19 nulemtą nuosmukį Lietuvoje, VS skola turėtų būti palaipsniui mažinama naudojant dėl ekonomikos augimo atsirandančių ciklinių pajamų dalį. Taip pat ekonomikos augimas vidutiniu laikotarpiu ir, atitinkamai, galimas VS skolos mažinimas priklausys ir nuo šiuo metu taikomų ekonomikos skatinimo plano priemonių efektyvumo.

31. **Esant išskirtinėms aplinkybėms be skolos didinimo priemonių, gali būti naudojamos sukauptos fiskalinių rezervų lėšos.** Vykiant anticiklinę politiką, gerais laikais turi būti kaupiami rezervai, o prastesniais laikais naudojami ekonomikai skatinti. Pagal teisės aktus,

⁴³ Valstybės kontrolės 2018-11-08 ataskaita Nr. BP-6-1 „2019 m. valdžios sektoriaus finansinių rodiklių vertinimas“.

⁴⁴ OECD Economic Surveys: Lithuania 2018, July 2018. OECD. Prieiga per internetą: https://doi.org/10.1787/eco_surveys-ltu-2018-en.

esant išskirtinėms aplinkybėms, galima naudoti sukauptas Rezervinio (stabilizavimo)⁴⁵ ir VSDF rezervo⁴⁶ fondų lėšas. Tikėtina, kad esant sudėtingai makroekonominiai situacijai ir projektuojant 2020 m. ekonomikos nuosmukį, metų pabaigoje fiskalinių rezervų lėšų likučiai bus mažesni nei 2019 m. pabaigoje, kai siekė 2,0 proc. BVP.

6. FISKALINĖS POLITIKOS KRYPTIS

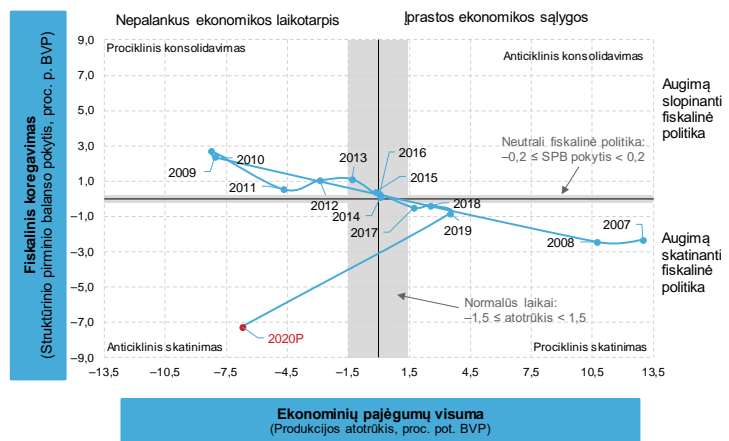
32. **Dėl COVID-19 poveikio 2020 m. numatomas ekonomikos nuosmukis Lietuvoje įspėja apie būtinybę vykdyti ekonomikos augimą skatinančią fiskalinę politiką.** Europos Komisija⁴⁷, Finansų ministerija⁴⁸ ir Fiskalinė institucija projektuoja, kad 2020–2021 m. realiojo BVP atotrūkis nuo potencialo (toliau – atotrūkis) bus neigiamas. Išankstiniu Fiskalinės institucijos

vertinimu⁴⁹, dėl numatomo realiojo BVP kritimo Lietuvos verslo ciklo padėtis 2020 m. atitinka EK išskirtinai blogų laikų apibrėžimą⁵⁰. Tikėtina, kad 2021 m. projektuojamas ekonomikos augimas sumažins neigiamą produkcijos atotrūkį nuo potencialo,

tačiau atotrūkis nesiels EK nustatyto normalių laikų slenksčio (–1,5 proc. pot. BVP). Susiklosčiusi padėtis signalizuoja anticiklinio skatinimo būtinybę.

33. **Fiskalinės institucijos vertinimu, taikant ekonomikos skatinimo plano priemones 2020 m. numatoma Lietuvos fiskalinė politika yra anticiklinė.** Fiskalinės institucijos

12 pav. Lietuvos fiskalinė padėtis, 2007–2020 m.

Šaltinis – Finansų ministerija, Europos Komisija, Fiskalinės institucijos skaičiavimai

⁴⁵ Seimo 2002-05-20 nutarimas Nr. IX-912 „Dėl Rezervinio (stabilizavimo) fondo nuostatų patvirtinimo“.

⁴⁶ Vyriausybės 2017-06-14 nutarimas Nr. 438 „Dėl Valstybinio socialinio draudimo rezervinio fondo sudarymo ir valdymo nuostatų patvirtinimo“.

⁴⁷ Europos Komisijos leidinys „European Economic Forecast Spring 2020“ (2020-05-06). Prieiga per internetą: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/ip125_en.pdf.

⁴⁸ Kaip nurodyta SP2020, produkcijos atotrūkis nuo potencialo apskaičiuotas pagal 2020-03-20 ERS.

⁴⁹ Produkcijos atotrūkis nuo potencialo apskaičiuotas remiantis SP2020 2 ERS scenarijumi ir 2020-03-26 paskelbtomis Fiskalinės institucijos potencialaus BVP projekcijomis. Atsižvelgiant į susiklosčiusias išskirtinio neapibrėžtumo sąlygas, potencialaus BVP projekcijos gali pasikeisti. Fiskalinė institucija šio rodiklio projekcijas atnaujins 2020 m. vasaros ERS vertinimo metu.

⁵⁰ EK nustatyti slenksčiai: geri laikai, kai atotrūkis $\geq 1,5$; normalūs laikai, kai $-1,5 \leq$ atotrūkis $< 1,5$; blogi laikai, kai $-4 \leq$ atotrūkis $< -1,5$; labai blogi laikai, jei $-5 \leq$ atotrūkis < -4 ; išskirtinai blogi laikai, jei atotrūkis yra žemiau -5 arba realiojo BVP augimas yra neigiamas. Prieiga per internetą: <http://ifi.lt/isvada.aspx?id=10228>.

skaičiavimais, Lietuvoje 2007–2019 m. vyravo prociklinė⁵¹ fiskalinė politika, tačiau 2020 m. ji keičia kryptį ir tampa anticikline (12 pav.). Numatydama ekonomikos nuosmukį 2020 m., Vyriausybė patvirtino ekonomikos skatinimo planą. Tai reikšmingai prisideda prie neigiamo 2020 m. struktūrinio VS pirminio balanso metinio pokyčio, kuris siekia –7,2 proc. pot. BVP (3 lentelė). Šio rodiklio pokytis yra mažesnis nei EK nustatytas –0,2 proc. pot. BVP slenkstis⁵², todėl 2020 m. fiskalinė politika yra anticiklinio skatinimo srityje.

3 lentelė. Ciklinė Lietuvos ekonomikos padėtis ir struktūrinis VS balansas, 2018–2020 m.

Nr.	Rodiklio pavadinimas	proc. BVP		
		2018	2019	2020 P
1.	Valdžios sektoriaus grynasis skolinimas (+)/ skolinimasis (–)	0,6	0,3	–10,9
2.	Vienkartinės ir kitos laikinosios priemonės*	0,0	0,1	0,0
3.	Produkcijos atotrūkis nuo potencialo, proc. pot. BVP	2,5	3,5	–6,7
4.	Ciklinė biudžeto dedamoji	1,0	1,4	–2,7
5.	Struktūrinis VS balansas (1 – 2 – 4)	–0,4	–1,2	–8,2
6.	Palūkanos	0,9	0,9	0,6
7.	Struktūrinis VS pirminis balansas (5 + 6)	0,5	–0,3	–7,6
8.	Struktūrinio VS pirminio balanso pokytis	–	–0,8	–7,2

Šaltinis – Finansų ministerija*, Lietuvos statistikos departamentas, Fiskalinės institucijos skaičiavimai

⁵¹ „Prociklinė fiskalinė politika reiškia, kad tuo laikotarpiu valdžios sektorius gauna su ekonomikos pakilimu susijusių pajamų, tačiau jos neatidedamos sunkesniems laikams, o prisiimami papildomi įsipareigojimai finansuoti tam tikras sritis.“ Lietuvos banko apžvalga, „Lietuvos ekonomikos apžvalga 2018“ (2018-10-11). Prieiga per internetą: https://www.lb.lt/uploads/publications/docs/20661_e09a7d616abe6505af38be3eba2b1b48.pdf.

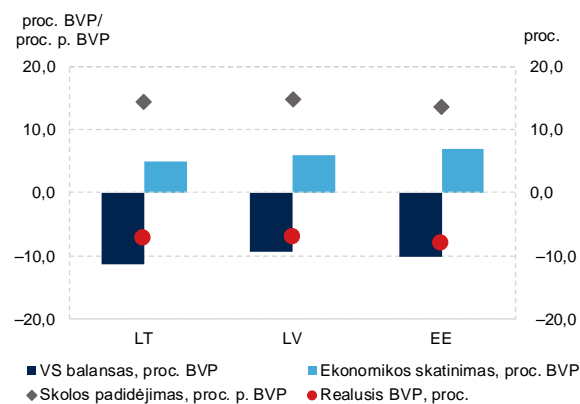
⁵² Europos Komisijos institucinis leidinys 110, „The 2019 Stability and Convergence Programmes: An Overview and Assessment of the Euro Area Fiscal Stance“ (2019-07-26). Prieiga per internetą: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/ip110_en.pdf.

BALTIJOS ŠALIŲ ATSAKAS Į COVID-19 PANDEMIJĄ

34. Lietuva, Latvija ir Estija yra mažos ir atviros ekonomikos šalys, kurios yra ne tik priklausomos nuo tarptautinės ekonomikos situacijos, geopolitinių sprendimų, bet yra veikiamos ir COVID-19 pasaulinės pandemijos. Visose Baltijos šalyse kovo mėn.⁵³ įvestos izoliavimo priemonės, įskaitant nutrauktas daugelio tarptautinių keleivių vežimo paslaugas, mokyklų uždarymą ir žmonių susirinkimų viešose vidaus ir lauko vietose draudimą. Šalių Vyriausybės patvirtino ekonomikos skatinimo planus kovo mėn., kuriuos vėliau atnaujino, papildė ir pateikė stabilumo 2020 m. programas⁵⁴.
35. Lyginant Baltijos šalių stabilumo 2020 m. programose pateiktas ekonomikų skatinimo priemones, susiduriama su duomenų palyginamumo ir patikimumo iššūkiais. Šalys stabilumo 2020 m. programose naudoja ne vienodo laikotarpio duomenų šaltinius. Esant labai besikeičiančiai ekonominei situacijai, kai kurių rodiklių projekcijos šiuo metu gali būti ne visiškai patikimos. Lyginamąją šalių analizę riboja duomenų palyginamumo problema – šalys ekonomikos skatinimo priemones skirsto pagal skirtingas kategorijas, ESS metodologijos klasifikacija ne visur naudojama. Nepaisant šių skirtumų, lyginamoji analizė vis tiek naudinga siekiant apžvelgti bendras Baltijos šalių tendencijas.

36. Baltijos šalių ekonomikų skatinimo planai ir skolos didėjimo rodikliai, atsižvelgiant į BVP smukimą ir jų valdžios sektoriaus deficitus, yra panašūs. Pagal Lietuvos, Latvijos ir Estijos Finansų ministerijų projekcijas, 2020 m. šalių BVP susitrauks apie 7–8 proc., o VS balanso deficitai gali siekti vidutiniškai apie 10 proc. BVP (13 pav.). Siekiant sušvelninti COVID-19 sukeltą ekonomikos nuosmukį, Baltijos šalys planuoja skatinimo priemones, siekiančias 5–7 proc. BVP⁵⁵. Lietuvos ir Latvijos VS

13 pav. Baltijos šalių rodiklių palyginimas

Šaltinis – Lietuvos, Latvijos ir Estijos stabilumo 2020 m. programos, TVF, Fiskalinės institucijos skaičiavimai

skola, palyginti su 2019 m., didinama daugiau nei po 10 proc. p. BVP. Projektuojamas skolos lygis 2020 m. atitinkamai sieks 50,6 ir 51,7 proc. BVP ir artės prie 60 proc. BVP Mastroichto skolos kriterijaus. Estijos skola, numatoma, padidės daugiau nei du kartus lyginant su ankstesniais metais ir sieks 21,9 proc. BVP.

⁵³ Latvija įvedė nepaprastąją padėtį kovo 12 d., Estija – kovo 13 d., Lietuva įvedė karantiną kovo 16 d.

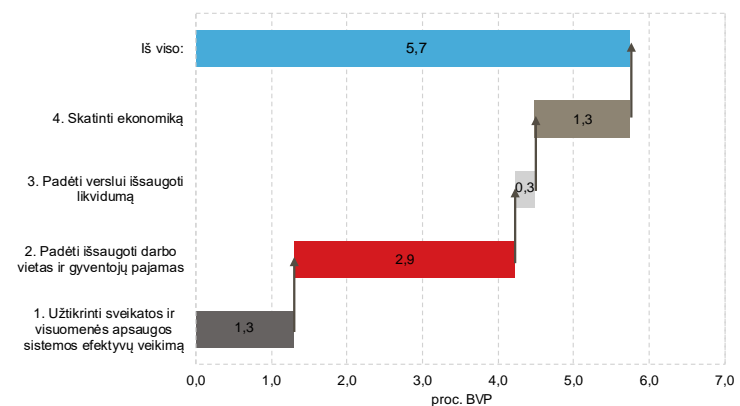
⁵⁴ Estijos ir Latvijos stabilumo 2020 m. programos. Prieiga per internetą: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-economic-governance-monitoring-prevention-correction/european-semester/european-semester-timeline/national-reform-programmes-and-stability-convergence-programmes/2020-european-semester_en#estonia.

⁵⁵ TVF COVID-19 priemonių informacija pateikta iki balandžio 30 d. Prieiga per internetą: <https://www.imf.org/en/Topics/imf-and-covid19/Policy-Responses-to-COVID-19>.

37. Lietuvos Vyriausybė numato, kad diskrecinės pajamų ir išlaidų priemonės mažins valdžios sektoriaus balansą 3,1 mlrd. Eur (6,8 proc. BVP)⁵⁶. Numatomos diskrecinės išlaidų priemonės siekia 2,6 mlrd. Eur (5,7 proc. BVP), o pajamų – 486,0 mln. Eur (1,1 proc. BVP). Ekonomikos skatinimo plane numatyta remti sveikatos apsaugos sistemą, darbo vietų išsaugojimą, verslo likvidumą, ekonomikos skatinimą ir užtikrinti izdo likvidumą (7 priedas 1 lentelė).
38. Numatyta, kad valstybės garantijų priemonės sudarys 1,3 mlrd. Eur (2,9 proc. BVP). Diskrecinės ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos perskirstymo priemonės sudaro 386,5 mln. Eur (0,9 proc. BVP). 2020 m. biudžete numatytos ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos ekonomikos skatinimo plane turėtų būti perskirstytos tikslinėms sritims, todėl VS balanso veikti neturėtų. Vyriausybės numatytas ekonomikos skatinimo planas yra didžiausia finansinė injekcija į šalies ūkį per atkurtos nepriklausomos Lietuvos istoriją.

39. Lietuvos ekonomikos skatinimo plano išlaidų priemonės labiausiai nukreiptos į darbo vietų ir gyventojų pajamų išsaugojimą, ir, numatoma, sudarys 1,3 mlrd. Eur, arba 2,9 proc. BVP (14 pav.). Iš jų daugiau nei 1,1 mlrd. Eur (2,5 proc. BVP) sudarys numatomas dalies prastovos išmokų kompensavimas iš valstybės biudžeto lėšų. Darbo vietų ir su darbo santykiais susijusių pajamų išsaugojimas yra svarbus, tačiau reiktų užtikrinti ir verslo įmonių likvidumą, investavimą į šalies produktyvumą skatinančius sektorius bei verslo tęstinumo išsaugojimą.

14 pav. Diskrecinių COVID-19 plano išlaidų priemonės pagal tikslus

Šaltinis – Finansų ministerija, Fiskalinės institucijos skaičiavimai

40. Latvijos Vyriausybė numato skirti apie 2 mlrd. Eur (6 proc. BVP) sušvelninti COVID-19 poveikį ekonomikai. Paskelbtame pakete daugiausiai numatyta skirti verslui ir darbuotojams remti, įskaitant mokesčių atostogas, nedarbingumo atostogas ir paskolų garantijas. Dėl poreikio skubiai sušvelninti krizės padarinius, buvo patvirtintas COVID-19 krizės įstatymas⁵⁷. Latvijos stabilumo 2020 m. programoje pateiktos pajamų, išlaidų ir kt. priemonės suskirstytos į keturias pagrindines grupes. Atkreiptinas dėmesys, kad Latvijos Vyriausybė numato priemonių poveikį valdžios sektoriaus balansui ir 2021 m., o kai kurių priemonių ir 2022–2023 m.

⁵⁶ 2020-03-16 patvirtintas Lietuvos ekonomikos skatinimo ir koronaviruso (COVID-19) sukeltų pasekmių mažinimo priemonių planas. Pirminiame plane buvo numatyta 2,5 mlrd. Eur parama, įskaitant bankų skolinimo potencialo didinimą 5,0 mlrd. Eur. Nagrinėjamas diskrecinės COVID-19 plano pajamų ir išlaidų, valstybės garantijų bei ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos perskirstymo priemonės Vyriausybė patvirtino iki 2020-04-27.

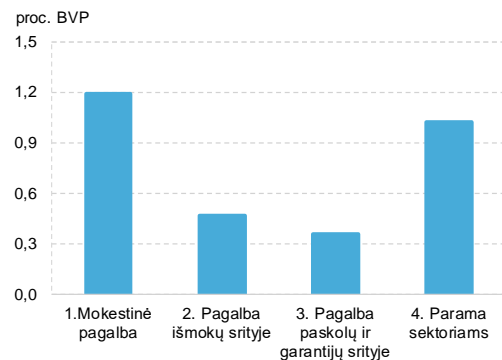
⁵⁷ Latvijos Vyriausybė ratifikavo įstatymą 2020-03-19. Prieiga per internetą:

<https://www.fm.gov.lv/en/news/61889-government-ratifies-a-uniform-law-for-all-measures-for-containing-the-spread-of-covid-19>.

41. **Latvijos ekonominės paramos priemonės labiau nukreiptos ne į išmokas gyventojams, o verslą.**

Fiskalinės institucijos vertinimu⁵⁸, mokestinė pagalba (mokesčių atidėjimai, permokėto PVM grąžinimas per 30 d. ir kt.) sudaro 1,1 proc. BVP (15 pav.). Panašią 1,0 proc. BVP dalį sudaro parama sektoriams (pagalba oro transporto pramonei, sveikatos apsaugai ir kt. veikloms). Pagalba išmokų srityje siekia 0,5 proc. BVP, daugiausiai numatoma skirti ligos pašalpos mokėjimui ir mokėjimams už prastovas. Priemonės, labiausiai neigiamai veikiančios VS balansą, pateiktos ataskaitos 7 priedo 2 lentelėje.

15 pav. Latvijos ekonominės paramos priemonės

Šaltinis – Latvijos stabilumo 2020 m. programa, Fiskalinės institucijos skaičiavimai

42. **Pagal Estijos Vyriausybės patvirtintą planą numatytas apie 2 mlrd. Eur (7 proc. BVP) COVID-19 priemonių paketas⁵⁹.** Jis skirtas sušvelninti darbuotojų ir verslo padėtį ekonomikos nuosmukio metu. Pažymėtina, kad Estijos parlamentas 2020 m. balandžio 15 d. patvirtino 2020 m. papildomą biudžetą⁶⁰. Estijos stabilumo 2020 m. programoje pateiktos išlaidų ir pajamų priemonės 2020–2021 m.⁶¹ pagal asignavimų valdytojus. Fiskalinės institucijos vertinimu⁶², jos neigiamai paveiks VS balansą 4,4 proc. BVP.

43. **Didžiausios apimties numatytos priemonės Estijos stabilumo 2020 m. programoje yra nukreiptos į pagalbą įmonėms ir užimtumo rėmimą:** kapitalo injekcijoms strateginėms įmonėms skirta 1,2 proc. BVP; užimtumui remti per Estijos nedarbo draudimo fondą – 1,0 proc. BVP; papildomų išlaidų ligoninėms, greitosios medicinos pagalbos automobiliams ir kitoms išskirtinėms išlaidoms, susijusioms su COVID-19 protrūkiu, padengti 0,8 proc. BVP; remiama vietos valdžia 0,5 proc. BVP ir kt. Priemonės, sudarančios didžiąją dalį bendros sumos, kurios neigiamai paveiks 2020 m. VS balansą, pateiktos ataskaitos 7 priedo 3 lentelė.

44. **Šiuo metu valdžios sektoriaus išlaidas svarbu nukreipti į tas sritis, kurios šalies ekonominei raidai suteiks didžiausią naudą tiek ateinančiais mėnesiais, tiek ilguoju laikotarpiu.** Greitesnis ekonomikos augimas dėl įtakos automatinei skolos dinamikai teigiamai veikia galimybes grąžinti pasiskolintas lėšas, tačiau svarbu įvertinti ir atsižvelgti į kitus valdžios sektoriaus finansų tvarumo aspektus – mokumą, stabilumą ir teisingumą, t. y. Vyriausybės gebėjimą ateityje padengti šiuo laikotarpiu prisiimtus įsipareigojimus nedidinant mokestinės naštos ir neperkeliant išlaidų būsimums kartoms. Esant išskirtinėms aplinkybėms išlieka pareiga vykdyti skaidrų, apdairų ir į ilgalaikę perspektyvą orientuotą finansų valdymą. Tai reiškia, kad

⁵⁸ Latvijos stabilumo 2020 m. programa, 6 lentelė. Vertinant, kiek priemonės sudarys proc. BVP, naudotas projektuojamas nominalusis BVP, lygus 28 068,4 mln. Eur.

⁵⁹ Estijos Vyriausybė patvirtino priemonių planą 2020-03-17. Prieiga per internetą: <https://www.valitsus.ee/en/news/emergency-situation-government-supports-estonian-workers-and-economy-least-eur-2-billion>.

⁶⁰ Prieiga per internetą: <https://www.riigikogu.ee/en/sitting-reviews/riigikogu-passed-act-supplementary-budget/>.

⁶¹ Plane numatyta laikinai stabdyti įmokas į II pensijų pakopą, tai didins 2020 m. VS balansą 0,5 proc. BVP.

⁶² Estijos stabilumo 2020 m. programa, 1 lentelė. Vertinant, kiek diskrecinės priemonės sudarys proc. BVP, naudotas projektuojamas nominalusis BVP, lygus 25 906 mln. Eur.

neturėtų būti priimama papildomų įsipareigojimų, nenumatant šaltinių jų tvariam kompensavimui, o ekonomikos skatinimo priemonės turėtų būti naudojamos tikslingai⁶³.

---

⁶³ 2017-06-20 ataskaita Nr. Y-11 „Valdžios sektoriaus finansų tvarumas“.

PRIEDAI

Ataskaitos

„Lietuvos stabilumo 2020 metų
programos vertinimas“

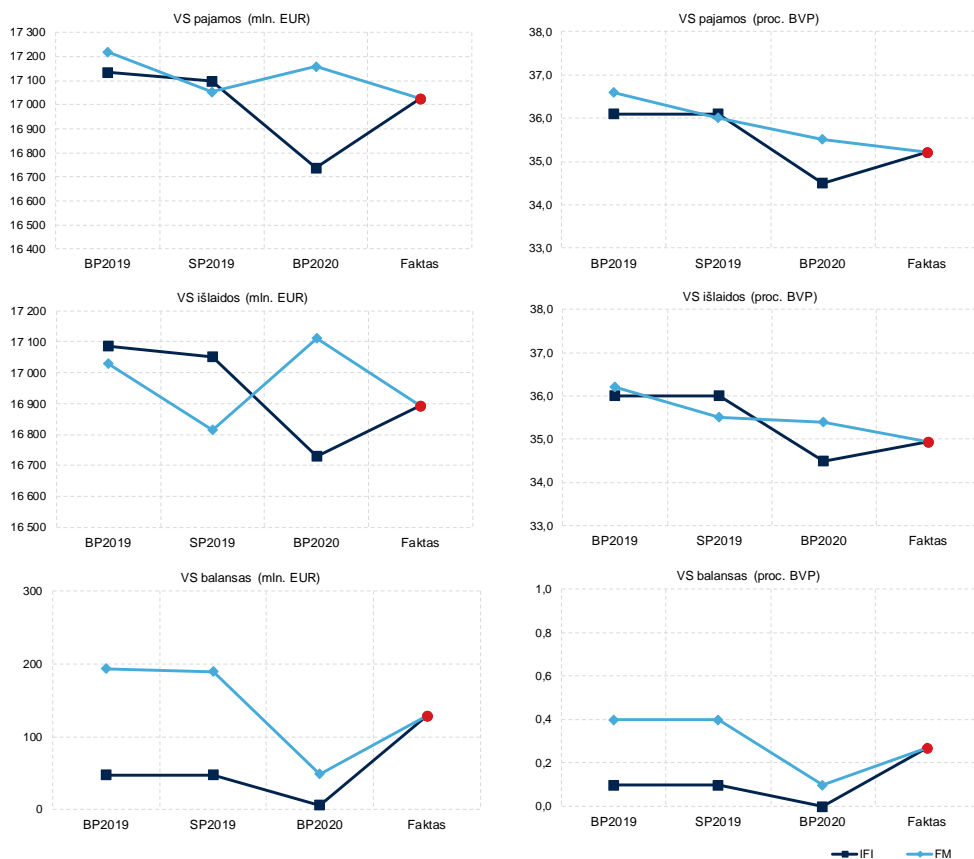
1 priedas

Santrumpos ir sąvokos

Santrumpa	Terminas / Sąvoka	Apibrėžtis
BP2019	Lietuvos Respublikos 2019 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektas	–
BP2020	Lietuvos Respublikos 2020 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektas	–
BVP	Bendrasis vidaus produktas	Ekonominės veiklos rodiklis, tam tikros ekonomikos visų pagamintų prekių ir paslaugų vertė, atėmus tarpinį vartojimą, pridėjus gaminiams ir importui taikomus grynuosius mokesčius per apibrėžtą laikotarpį. BVP galima skaidyti pagal produkcijos, išlaidų arba pajamų sudedamąsias dalis.
COVID-19	COVID-19 liga (koronaviruso infekcija)	–
–	COVID-19 priemonių planas	Lietuvos stabilumo 2020 m. programoje pateiktas diskrecinės COVID-19 plano pajamų ir išlaidų priemonės
–	Ekonomikos skatinimo planas	Ekonomikos skatinimo ir koronaviruso (COVID-19) sukeltų pasekmių mažinimo priemonių planas, patvirtintas 2020 m. kovo 16 d. Vyriausybės.
EK	Europos Komisija	–
ERS	Ekonominės raidos scenarijus	Finansų ministerijos parengtas ir viešai pavasarį ir rudenį skelbiamas vidutinio laikotarpio ekonominės raidos scenarijus.
ES	Europos Sąjunga	–
FDT	Fiskalinės drausmės taisyklės	–
FM	Lietuvos Respublikos finansų ministerija	–
GPM	Gyventojų pajamų mokestis	–
IFI	Fiskalinė institucija	Valstybės kontrolė, kaip nepriklausoma fiskalinė institucija, vadovaudamasi Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniu įstatymu, atlieka nustatytų fiskalinės drausmės taisyklių laikymosi ir užduočių vykdymo stebėseną ir rengia, teikia Seimui ir įstatymų nustatyta tvarka viešai skelbia minėtame įstatyme nurodytas išvadas.
KĮ	Konstitucinis įstatymas	Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinis įstatymas
LRV	Lietuvos Respublikos Vyriausybė	–
PDP	Perviršinio deficito procedūra	Perviršinio deficito procedūros korekcija apima veiksmus ir jų sumas, reikalingas pereiti nuo valstybės biudžeto balanso grynyjų pinigų principu prie kaupimo principo.
PM	Pelno mokestis	–
PSDF	Privalomojo sveikatos draudimo fondas	–
PVM	Pridėtinės vertės mokestis	–
SB	Struktūrinis balansas	–

Santrumpa	Terminas / Sąvoka	Apibrėžtis
SP2019	Lietuvos stabilumo 2019 m. programa	-
SP2020	Lietuvos stabilumo 2020 m. programa	-
SPB	Struktūrinis valdžios sektoriaus pirminis balansas	-
SVSB	Struktūrinis valdžios sektoriaus balansas	Pagal ekonominį ciklą patikslintas valdžios sektoriaus balanso rodiklis, kuriuo rodoma, koks būtų valdžios sektoriaus pajamų ir išlaidų skirtumas, jei faktinis BVP būtų lygus potencialiam, kai netaikytos laikinojo poveikio priemonės. Laikinojo poveikio priemonės – su ekonomikos cikliniais svyravimais nesusiję veiksniai, kurie paveikia biudžeto rodiklius tik nurodytu laikotarpiu, sumažindami (ar padidindami) valdžios sektoriaus balanso rodiklį arba valstybės skolą (vienkartinis poveikis) arba pagerindami (ar pablogindami) biudžeto būklę biudžeto būklės ateityje sąskaita.
VS	Valdžios sektorius	-
VSDF	Valstybinio socialinio draudimo fondas	-

Finansų ministerijos ir Fiskalinės institucijos 2019 m. valdžios sektoriaus rodiklių projekcijų palyginimas

Šaltinis – Finansų ministerija, Fiskalinės institucijos skaičiavimai

Ataskaitos
„Lietuvos stabilumo 2020 metų
programos vertinimas“
3 priedas

Valstybės biudžeto išlaidų (be ES ir kitos finansinės paramos) fakto ir pradinio plano palyginimas, mln. Eur

Ekonominė klasifikacija	Pavadinimas	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	Valstybės biudžeto išlaidų plano vykdymo paklaida	-18,8	85,8	-110,9	-122,3	-147,4	-5,1
2.	Išlaidos	-30,5	-22,0	-94,0	-208,9	-177,6	-78,3
2.1.	Darbo užmokestis ir socialinis draudimas	-4,4	-3,6	-22,6	-19,3	4,3	-1,7
2.2.	Prekių ir paslaugų naudojimo išlaidos	15,3	12,0	8,6	-7,1	-30,7	-23,3
2.3.	Palūkanos	-26,9	-28,5	-74,2	-11,7	4,0	-15,2
2.4.	Subsidijos	-8,5	2,9	34,9	3,2	23,1	20,6
2.5.	Dotacijos	4,2	19,9	26,1	-3,6	89,8	-8,2
2.6.	Įmoka į ES biudžetą	0,0	-16,7	-17,3	-42,4	17,2	98,9
2.7.	Socialinės išmokos (pašalpos)	-6,9	-0,8	-24,4	-35,6	-70,5	32,0
2.8.	Kitos išlaidos	-0,5	-3,6	25	-71,9	-177,2	-168,6
2.9.	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	-2,7	-3,7	-50,0	-20,5	-37,6	-12,9
3.	Sandoriai dėl materialiojo ir nematerialiojo turto bei finansinių įsipareigojimų vykdymas	11,7	107,8	-16,9	86,6	30,2	73,2
3.1.	Materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo išlaidos	11,8	41,7	-20,7	77,5	20,9	73,2
3.2.	Finansinio turto padidėjimo išlaidos (finansinio turto įsigijimo /investavimo išlaidos)	-0,1	66,0	3,8	9,1	9,3	0,0

Šaltinis – Finansų ministerija, Fiskalinės institucijos skaičiavimai

Ataskaitos
„Lietuvos stabilumo 2020 metų
programos vertinimas“
4 priedas

Savivaldybių biudžetų išlaidų fakto ir pradinio plano palyginimas, mln. Eur

Ekonominė klasifikacija	Pavadinimas	2015	2016	2017	2018	2019
	Savivaldybių biudžetų išlaidų plano vykdymo paklaida (2. ir 3.1.)	40,2	153,2	137,9	52,1	136,4
	Savivaldybių biudžetų išlaidų plano vykdymo paklaida (2. ir 3.)	75,2	193,1	138,1	59,1	140,0
2.	Išlaidos	-37,8	12,9	52,7	39,4	75,8
2.1.	Darbo užmokestis ir socialinis draudimas	18,0	30,7	29,0	26,8	33,0
2.2.	Prekių ir paslaugų naudojimo išlaidos	27,7	24,8	52,0	33,8	39,5
2.3.	Palūkanos	-6,9	-5,7	-4,6	-5,7	-3,9
2.4.	Subsidijos	1,4	1,8	3,6	8,8	5,3
2.5.	Dotacijos	2,3	0,1	0,1	0,0	0,0
2.7.	Socialinės išmokos (pašalpos)	-71,3	-46,7	-28,0	-16,4	-6,1
2.8.	Kitos išlaidos	-9,0	7,9	0,5	-7,9	7,9
2.9.	Pervedamos Europos Sąjungos, kitos tarptautinės finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšos	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.	Materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo, finansinio turto padidėjimo ir finansinių įsipareigojimų vykdymo išlaidos	113,0	180,2	85,4	19,7	64,2
3.1.	Materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo išlaidos	78,0	140,3	85,2	12,7	60,6
3.2.	Finansinio turto padidėjimo išlaidos (finansinio turto įsigijimo / investavimo išlaidos)	2,4	0,2	2,2	0,3	1,6
3.3.	Finansinių įsipareigojimų vykdymo išlaidos (grąžintos skolos)	32,6	39,7	-2,0	6,6	2,1

Šaltinis – Finansų ministerija, Fiskalinės institucijos skaičiavimai

Fiskalinės drausmės taisyklių ex-post laikymosi vertinimas 2019 metams

1 lentelė. Perteklinio valdžios sektoriaus taisyklės sąlygos

Nr.	Sąlyga	Sąlyga, išreikšta formule	Išvada dėl sąlygos tenkinimo*	
			FM	IFI
Institucija, kurios projekcijų pagrindu atliekama analizė				
S ₁	VS yra faktiškai perteklinis 2019 metais vertinant pagal SB** rodiklį	$SB_{2019} > 0^*$	Netenkinama -0,9 < 0	Netenkinama -0,7 < 0
S ₂	Faktinio SB rodiklio absoliučioji vertė yra mažesnė negu VLT absoliučioji vertė ir 2019 metais mažėja, išskyrus metus, kai produkcijos atotrūkio nuo potencialo (AP) rodiklis yra neigiamas	$ SB_{2019} < VLT $ ir $ SB_{2019} < SB_{2018} $ ir $AP_{2019} \geq 0$	Netenkinama 0,9 < 1,0 ir 0,9 > 0,4 ir 4,0 > 0,0	Netenkinama 0,7 < 1,0 ir 0,7 > 0,1 ir 3,5 > 0,0
S ₃	Faktinio SB rodiklio absoliučioji vertė yra mažesnė negu VLT absoliučioji vertė tais metais, kai produkcijos atotrūkio nuo potencialo rodiklis yra neigiamas	$ SB_{2019} < VLT $ ir $AP_{2019} < 0$	Netenkinama 0,9 < 1,0 ir 4,0 > 0,0	Netenkinama 0,7 < 1,0 ir 3,5 > 0,0
S ₄	Faktinio SB rodiklio postūmio VLT link absoliučioji vertė yra ne mažesnė negu SPU absoliučioji vertė	$SPU_{2019} > 0$ ir $SB_{2019} \geq SB_{2018} +$ $+ SPU_{2019}$	Netaikoma	Netaikoma
S	2019 metais, išskyrus metus, kuriais susidaro išskirtinės aplinkybės, turi būti tenkinama bent viena iš S₁–S₄	$\bigcup_{i=1}^4 S_i$	Netenkinama nei viena iš sąlygų	Netenkinama nei viena iš sąlygų

* Fiskalinės institucijos ir Finansų ministerijos duomenys gali nesutapti dėl apvalinimo

** SB žymi struktūrinį valdžios sektoriaus balansą

Šaltinis – Finansų ministerija, Fiskalinės institucijos skaičiavimai

2 lentelė. Aplinkybės leidžiančios netaikyti išlaidų augimo ribojimo taisyklės, 2019 m.

Nr.	VS išlaidų augimo ribojimo taisyklės netaikymo aplinkybė	Aplinkybė, išreikšta formule	VS išlaidų augimo ribojimo taisyklės netaikymo aplinkybė	
			FM	IFI
Institucija, kurios projekcijų pagrindu atliekama analizė				
A ₁	Pagal 4 paskutinius metų ketvirčius apskaičiuotas Lietuvos BVP to meto kainomis augimas yra mažesnis negu daugiametis ES BVP to meto kainomis augimas, padidintas 2 proc. punktais.	$\Delta YN_{2018} < \frac{1}{5} \sum_{j=0}^5 \Delta YN_{2018-j}^{ES} + 2$	Netenkinama 7,1 > 5,2	Netenkinama 7,1 > 5,2
A ₂	Numatomas VS balanso rodiklio postūmis yra teigiamas ir sudaro bent 1,0 proc. p. BVP.	$B_{2019} - B_{2018} \geq 1,0$	Netenkinama -0,3 < 1,0	Netenkinama -0,3 < 1,0
A ₃	Ne mažiau kaip penkerių iš eilės einančių metų VS balanso rodiklio aritmetinis vidurkis yra perteklius, ne mažesnis negu 0,1 proc. BVP.	$\frac{\sum_{j=1}^5 B_{2019-j}}{5} \geq 0,1$	Tenkinama 0,1 ≥ 0,1	Tenkinama 0,1 ≥ 0,1
A ₄	Keičiant einamųjų metų bet kurio iš VS priskiriamų biudžetų, kurių kiekvieno atskirai planuojami asignavimai viršija 3 proc. BVP to meto	$B_{2019} \geq B_{2019}$	Netaikoma	Netaikoma

Nr.	VS išlaidų augimo ribojimo taisyklės netaikymo aplinkybė	Aplinkybė, išreikšta formule	VS išlaidų augimo ribojimo taisyklės netaikymo aplinkybė	
Institucija, kurios projekcijų pagrindu atliekama analizė			FM	IFI
	kainomis, pajamas ar išlaidas, pakeistas VS balansas nepablogės, palyginti su buvusiu prieš keitimą.			
A ₅	Pagal Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos viešai paskelbtą ekonominės raidos scenarijų, dėl kurio tvirtinimo kontrolės institucija paskelbė išvadą, apskaičiuotas produkcijos atotrūkis nuo potencialo planuojamais metais yra neigiamas.	$AP_{2019} < 0$	Netenkinama 4,0 > 0,0	Netenkinama 3,5 > 0,0
A	2019 metais, VS išlaidų augimo ribojimo taisyklė netaikoma, kai susidaro bent viena iš A1–A5 aplinkybių.	$\bigcup_{i=1}^5 A_i$	Netaikymo aplinkybė susidarė	Netaikymo aplinkybė susidarė
B* keičiamas VS balansas				
Šaltinis – Finansų ministerija, Fiskalinės institucijos skaičiavimai				

3 lentelė. VS išlaidų augimo ribojimo taisyklė

Nr.	Taisyklė	Taisyklė, išreikšta formule	Išvada	
Institucija, kurios projekcijų pagrindu atliekama analizė			FM	IFI
	Potencialaus BVP to meto kainomis daugiamečių augimo vidurkis, $Y_{np10,2019}$, proc.		2,3	2,0
T ₁	2019 m. rengiant, tvirtinant ir keičiant VS priskiriamų biudžetų, kurių kiekvieno atskirai planuojami asignavimai viršija 3 proc. BVP to meto kainomis (AV3), patvirtinimo įstatymų arba šių įstatymų pakeitimo įstatymų projektus, vadovaujamosi nuostata, kad tuo atveju, kai paskutinių penkerių pasibaigusiu metų VS balanso rodiklių aritmetinis vidurkis yra neigiamas, šių biudžetų asignavimų (išskyrus ES finansinės paramos lėšas) visumos augimas turi būti ne didesnis negu pusė potencialaus BVP to meto kainomis daugiamečio augimo vidurkio	$\frac{\sum_{j=1}^5 B_{2019-j}}{5} < 0$ $\frac{AV3_{2019} - ES_{2019}}{AV3_{2018} - ES_{2018}} \leq 1 + 0,5 \cdot Y_{np10,2019}/100$	Taisyklė netaikoma, nes susidarė viena iš KĮ numatytų netaikymo aplinkybių (A3 aplinkybė, 5 priedo 2 lentelė)	
Šaltinis – Finansų ministerija, Fiskalinės institucijos skaičiavimai				

4 lentelė. Valdžios sektoriui priskiriamų biudžetų taisyklės, 2019 m.

Nr.	Taisyklė	Taisyklė, išreikšta formule	Išvada*	
Institucija, kurios projekcijų pagrindu atliekama analizė			FM	IFI
T ₂₁	Kiekvienas valdžios sektoriui priskiriamas biudžetas, išskyrus VSDF, valstybės biudžetą, kurio asignavimai viršija 0,3 proc. praėjusių metų BVP to meto kainomis, turi būti planuojamas, tvirtinamas, keičiamas ir vykdomas taip, kad, sprendžiant pagal to biudžeto struktūrinį balanso rodiklį, apskaičiuotą kaupiamuoju principu, jis būtų perteklinis arba subalansuotas.	$SB_{j,2019} \geq 0$	–	Savivaldybių biudžetų atitiktis fiskalinės drausmės taisyklėms bus vertinama 2020 m. birželį

Nr.	Taisyklė	Taisyklė, išreikšta formule	Išvada*	
			FM	IFI
Institucija, kurios projekcijų pagrindu atliekama analizė			FM	IFI
T ₂	PSDF biudžetas turi būti planuojamas, tvirtinamas, keičiamas ir vykdomas taip, kad, sprendžiant pagal to biudžeto struktūrinį balanso rodiklį, apskaičiuotą kaupiamuoju principu, jis būtų perteklinis arba subalansuotas	$SB_{2019}^{PSDF} \geq 0$	-	Netenkinama -0,1 < 0,0
T ₃	VSDF biudžetas planuojamas, tvirtinamas, keičiamas ir vykdomas taip, kad jo struktūrinis deficitas, apskaičiuotas kaupiamuoju principu, galėtų didėti tik tais metais, kuriems numatomas neigiamas produkcijos atotrūkis nuo potencialo, kitaip šis rodiklis neturi mažėti.	$AP_{2019} < 0$ $AP_{2019} \geq 0$ ir $SB_{2019}^{VSDF} \geq SB_{2018}^{VSDF}$ arba $SB_{2019}^{VSDF} \geq 0$	-	Negalioja 3,5 > 0,0 Tenkinama 3,5 ≥ 0,0 ir 0,2 ≥ 0,0
T ₄	Kiekvienas j-asis vietos valdžios sektoriui priskiriamas biudžetas, kurio asignavimai neviršija 0,3 proc. praėjusių metų BVP to meto kainomis, turi būti planuojamas, tvirtinamas, keičiamas ir vykdomas taip, kad to biudžeto asignavimai neviršytų jo pajamų, išskyrus metus, kuriais numatomas neigiamas produkcijos atotrūkis nuo potencialo. Pastaruoju atveju asignavimai negali viršyti pajamų daugiau kaip 1,5 procento.	$AP_{2019} \geq 0$ ir $V_{j,2019}/VP_{j,2019} \leq 1$ $AP_{2019} < 0$ ir $V_{j,2019}/VP_{j,2019} \leq 1,015$	-	Savivaldybių biudžetų atitiktis fiskalinės drausmės taisyklėms bus vertinama 2020 m. birželį
* Fiskalinės institucijos ir Finansų ministerijos duomenys gali nesutapti dėl apvalinimo – Nevertinama				
Šaltinis – Finansų ministerija, Fiskalinės institucijos skaičiavimai				

Ataskaitos
„Lietuvos stabilumo 2020 metų
programos vertinimas“
6 priedas

Fiskalinės institucijos 2020–2021 m. valdžios sektoriaus pajamų, išlaidų ir balanso projekcijos

Rodiklio pavadinimas	ESS 2010 kodas	proc. BVP	
		2020 P	2021 P
Pajamos iš viso	OTR	36,8	34,9
Mokestinės pajamos		20,9	20,2
Gamybos ir importo mokesčiai, iš jų:	D2	12,2	12,1
Einamieji pajamų, turto ir kiti mokesčiai, iš jų:	D5	8,7	8,1
Kapitalo mokesčiai	D91	0,0	0,0
Grynosios socialinės įmokos	D61	10,9	10,8
Faktinės namų ūkių socialinės įmokos	D613	9,8	9,7
Nemokestinės pajamos		2,5	2,2
Rinkos produkcija, produkcija savo galutiniam vartojimui ir kita ne rinkos produkcija	P10	2,1	2,0
Nuosavybės pajamos (gaunamos)	D4	0,5	0,2
Kiti einamieji ir kapitalo pervedimai (gaunami)	D7+D9	2,5	1,8
Išlaidos iš viso		47,7	39,0
Einamosios išlaidos		43,0	35,1
Kompensacija dirbantiesiems	D1	12,4	10,9
Tarpinis vartojimas	P2	5,6	4,8
Mokesčiai	D29+D5	0,0	0,0
Subsidijos	D3	3,2	0,4
Nuosavybės pajamos (mokamos)	D4	0,6	0,7
Socialinės išmokos iš viso	D6M	18,1	15,8
Socialinės išmokos, išskyrus socialinius pervedimus natūra	D62	15,8	13,7
Socialiniai pervedimai natūra	D632	2,3	2,2
Kiti einamieji pervedimai (mokami)	D7	3,0	2,5
PVM ir BNP nuosavi ištekliai, mokami į ES biudžetą	D76	0,9	0,8
Kapitalo išlaidos		4,7	3,9
Kapitalo pervedimai (mokami)	D9	0,3	0,3
Bendrojo kapitalo formavimas ir nesukurto nefinansinio turto įsigijimai atėmus pardavimus / perleidimus	OP5ANP	4,4	3,6
Grynasis skolinimas (+) / grynasis skolinimasis (-)	B9	-10,9	-4,0

Šaltinis – Fiskalinės institucijos skaičiavimai

Baltijos šalių rodiklių palyginimas

1 lentelė. Lietuvos COVID-19 priemonės

Tikslas	Priemonės pavadinimas	mln. Eur	proc. BVP
1. Užtikrinti išteklius, kurių reikia sveikatos ir visuomenės apsaugos sistemoms efektyviai veikti;	Medicinos priemonių įsigijimo, kraavinių į LR pristatymo, LR piliečių parvežimo iš užsienio valstybių, stacionarių darbo vietų įrengimo, telekomunikacijų įrangos, programinės įrangos, skirtos darbui esant ekstremaliajai situacijai, kt. įrangos įsigijimo išlaidų kompensavimas	576,7	1,3
	Medicinos darbuotojų, dirbančių COVID-19 židiniuose, darbo užmokesčio nuo 60 proc. iki 100 proc. priemokų kompensavimas (priemonė taikoma karantino metu)		
	Pavoingų užkrečiamųjų ligų židiniuose dirbančių sveikatos priežiūros darbuotojų ir pareigūnų papildomų socialinių garantijų užtikrinimas		
	Darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų pareigūnams ir kitiems darbuotojams, kurių darbas tiesiogiai susijęs su ekstremaliosios situacijos COVID-19 suvaldymu, mokėjimas		
	Asmenų, neturinčių nuolatinio Lietuvos Respublikos gyventojo statuso, ištyrimo ir prevencinio COVID-19 gydymo išlaidų apmokėjimas		
2. Padėti išsaugoti darbo vietas ir gyventojų pajamas;	Dalies prastovos išmokos kompensavimas valstybės lėšomis, siekiant prisidėti prie darbo vietų išsaugojimo (priemonė taikoma ne ilgiau kaip 3 mėn.)	1 313,6	2,9
	Darbo užmokesčio subsidijų darbdaviams, prastovos metu išlaikantiems darbo vietas, mokėjimas valstybės lėšomis LR užimtumo įstatymo 41 str. 21 d. nustatyta tvarka ir sąlygomis		
	Fiksuotos, 257 Eur/mėn., išmokos savarankiškai dirbantiems asmenims mokėjimas (priemonė taikoma ne ilgiau kaip 3 mėn.)		
	Subsidijų kino industrijai skatinti, kultūros ir meno organizacijų veiklą tęstinumui palaikyti, skaitmeninių kultūros produktų ir (ar) paslaugų kūrimui, naujų kultūros produktų ir (ar) paslaugų kūrimui teikimas; darbo užmokesčio subsidijų darbdaviams ekstremaliosios situacijos ir karantino laikotarpiu valstybės lėšomis mokėti; 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos 7 prioriteto priemonės Nr. 07.3.1-ESFA-V-401 „Bedarbių integracija į darbo rinką“ bendrasis finansavimas		
3. Padėti verslui išsaugoti likvidumą	Finansinių priemonių, kuriomis siekiama išlaikyti LR verslo subjektų likvidumą, įgyvendinimas (finansinių priemonių administravimo išlaidos INVEGA)	119,0	0,3
	Nuomos įsipareigojimų naštos verslui mažinimo koncepcijos, kuriai pritarta Vyriausybės 2020 m. balandžio 15 d. pasitarime protokolu Nr. 19, įgyvendinimas. Numatoma apmokėti 50 proc. nuomos mokesčio įmonėms, kurių veikla karantino metu apribota ar sustabdyta.		
4. Skatinti ekonomiką	Papildomos lėšos į Valstybės investicijų programą įtrauktiems investicijų projektams sparčiau įgyvendinti	560,0	1,3
	Valstybinės ir vietinės reikšmės kelių rekonstravimas, taisymas (remontavimas)		
	Leidimas naudoti visas Klimato kaitos programos, Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšas, kurios buvo įšaldytos 2020 metų biudžeto įstatymo rengimo metu		
5. Užtikrinti valstybės išdo likvidumą		5 401,4	12,1

Šaltinis – Lietuvos stabilumo 2020 m. programa, Fiskalinės institucijos skaičiavimai

2 lentelė. Latvijos COVID-19 priemonės

Priemonės pavadinimas	mln. Eur	proc. BVP
Mokesčių atidėjimai	-236	-0,8
Pagalba oro transporto pramonei	-156	-0,6
Ligos pašalpos mokėjimas iš valstybės biudžeto nuo 2 dienos	-86,3	-0,3
Parama sveikatos apsaugai	-80,9	-0,3
Permokėto PVM grąžinimas per 30 dienų	-60	-0,2
Apyvartinio kapitalo paskolos	-50,8	-0,2
Priemonė, skirta sušvelninti finansinius sunkumus žemės ūkio, miškininkystės, žuvininkystės ir maisto gamybos sektoriuose	-45,5	-0,2
GPM avanso mokėjimų atšaukimas	-35	-0,1
Prastovų kompensavimas	-30	-0,1
Kredito garantijos	-25	-0,1

Šaltinis – Latvijos stabilumo 2020 m. programa, Fiskalinės institucijos skaičiavimai

3 lentelė. Estijos COVID-19 priemonės

Priemonės pavadinimas	mln. Eur	proc. BVP
Darbo užmokesčio paramos priemonė	-250	-1,0
Vyriausybės rezervo padidinimas	-150	-0,6
Mokesčių nepriemokų palūkanų normos sumažinimas iki 100%	-141	-0,5
Paskolų garantijos, garantijų rezervo padidinimas ir garantijos mokesčių sumažinimas	-103,5	-0,4
Parama daugiabučių ir privačių namų renovacijai	-100	-0,4
COVID-19 priemonės	-80	-0,3
Degalų akcizų sumažinimas (dyzelinas, skystosios dujos, gamtinės dujos, elektra)	-76,6	-0,3
Vietos valdžios parama	-75	-0,3
Veiklos paskolos (Kredex)	-48,4	-0,2
Veiklos ir investicinės paskolos įmonėms (MES)	-30	-0,1

Šaltinis – Estijos stabilumo 2020 m. programa, Fiskalinės institucijos skaičiavimai

NAUDINGI • VERTINAMI • ATPAŽŪSTAMI

